

చందమామ

అక్టోబర్ 1966

Chandamama Press

VADAPALANI
MADRAS 26

OFFERS YOU...

FINEST PRINTING..

Equipped with

**PHOTO GRAVURE
KLIMSCH CAMERA
VARIO KLISCHOGRAPH -**

-BLOCK MAKING

*and a
host of Others....*

నేర్చుకొనుటకు

పరితనం

ప్రతిబంధకంగాదు

కానే స్వయంగా దుస్తులు దరించు కొనుటను అభ్యసించే పరిచాలుడు అప్పుడే యువకునితో సమానం. స్వయం కృషిపైనాధార పడియుండుటను మరియు బలంగా పెడుగుటను అతనికి నేర్పండి.

మీ పిల్లలకు మీరు ఇవ్వకునే నేర్పవలసిన మరియొక పాఠము. పల్ల మరియు పసుచిగుళ్ళ పల్ల రోజూ శ్రద్ధవహించుట, అందువలన దవిష్యత్తునందు కొన్ని సంవత్సరాలలో దంతతయం మరియు పసుచిగుళ్ళ జబ్బులవారి బడకుండా వారిని కాపాడినందుకు వారు మీకు అభివందనమొందొందురు. వారి పళ్ళను మరియు పసుచిగుళ్ళను ఫోర్ హావ్ బ్రష్ పేస్టుతో రోజుకొనుచూ ద్రవపడుచుకొనుచు మీ పిల్లలకు నేడే బోధించండి. దంత వైద్యుని చేత తయారు చేయబడిన ఫోర్ హావ్ పసుచిగుళ్ళకు గుణవారి

మైన డాక్టర్ ఫోర్ హావ్ యొక్క ప్రత్యేక పదార్థములు గల బ్రష్ పేస్టు ప్రపంచంలోకెల్ల ఇది ఒక్కటే. రోజూ వారుచున్నయడం పట్ల తెల్లగా మెరయుచూ, పసుచిగుట్ల గట్టిగాను అభివృద్ధిపంతుగాను వుండును. "CARE OF THE TEETH AND GUMS" అనే చిన్న రంగుల పుస్తకం ఉచిత ప్రతి కోసం తపాలా బిల్లుల విమిరం 10 ప.పై. తపాలా బిల్లను పంపండి: 'మేనర్స్' రెంటర్ ఆభ్యయనరి బ్యారో, పోస్టు డ్యూగ్ నం 10031, బొంబాయి.

COUPON

Please send me a copy of the booklet
"CARE OF THE TEETH AND GUMS"

Name _____

Address _____

ఈనెలవంటలకు శ్రేష్టమైన
నూనెలు

అగోమార్కు కాలజీన్
ఎ.యస్. బ్రాండ్
చాడుపప
నూనె

అగోమార్కు కాలజీన్
మోన్స్ బ్రాండ్.....

సువ్వలనూనె

- గోరొబండల్లో సువ్వలనూనె అయితే గ్లౌక్ కర మగుప్రత్యేకపద్ధతులతో తయారుకాబడినది.
- రుచిరంగు సువాసనలతో అన్ని వంటదార్జు ములను అమితమగురుచుటకు తమిగ వేయను.
- డూరగాయలను చాలకాలము అలుపయోచును. ముక్కును మెత్తబడినదియపు మూడకుట్టలేయపు.
- తలకు వాడినయెడల మెదడుకు పనిప వేయను. పెంట్లు కలను జూగుగా పెరుగునట్లు చేయను.
- 16, 4, 2, 1 గ్రా. డబ్బులలో పేకింగు వేయబడుచున్నవి.

విజయంట్టు :

M/s. యిమ్మిడిరెట్టి రామకృష్ణయ్య సన్సు
బరంపురం

M/s. ఆశోక్ స్టోర్సు
183, శరత్ చౌన్ రోడ్
కలకత్తా 26

శ్రీ N. సత్యనారాయణ

129/L 5, Road No. 11

B. H. ఏరియా, కడప, జంషెడ్ పూరు

నొప్పి

తలనొప్పలు, గొంతుపుండ్లు,
జలుబు? ఎప్పుడు

పోయింది

త్వరితంగా, సురక్షితంగా
ఉపశమనం కలిగిస్తుంది.

నివారిన్

రెండు విశ్వల ప్యాకెట్
10 పైసలు మాత్రమే

ఉల్లి తీదారులు :
టాబిలెట్స్ పైవేట్ లిమిటెడ్
ఎన్ఎస్ఎస్ ఎస్ఎస్,
మద్రాసు-2

సోర్ సెర్లింగ్ ఏజెంట్స్ :
లిటిల్స్ ఓరియంటల్ బామ్
ఫార్మాస్యూటికల్స్ లి.
ఎన్ఎస్ఎస్ ఎస్ఎస్,
మద్రాసు-2

EP-11-3

MFRS, అంబటి సుబ్బన్నాశ్రీ, సామంతం

మిమ్ము పరవశింపజేయ వస్తోంది!

శ్రీవిజయనారాయణ ప్రొడక్షన్స్ వారి

చిరమూర్తి

కృష్ణ కె. కె. కె. కె.
అమలవల్ల శేషగిరిరావు

కథ..టి.టి.కె...కాటం...కొసరాజు, ఆరుంధ్ర, వాశిరథి, వీరభద్ర
మూటలు..వీరభద్ర.. సంగీతం.. ఘంటసాల
ఛాయ..బి.సి.టి.నాథాయం.. కళ..కె.ఎస్.ఎస్. మూర్తి

నిర్మాత...బోలవీరప్ప కేరవులు బోదరి

దర్శకత్వం: ఆంధ్ర-ఎం.కె. సి.కె.ఎం.కె. కె.కె.ఎం.కె.

GOTETI PUBLICITIES

రెమి

టాలగం
పొడరు

Hydram

మీరు మృదువుగా వేపొరబ్ రాస్తే అది వెంటనే వెచ్చదనా
న్నిచ్చి హాయిని గొలుపుతుంది... మీ పిల్లవాడు సులభంగా
శ్వాసను పీల్చుకొని రాత్రంతా హాయిగా నిద్రపోతాడు.

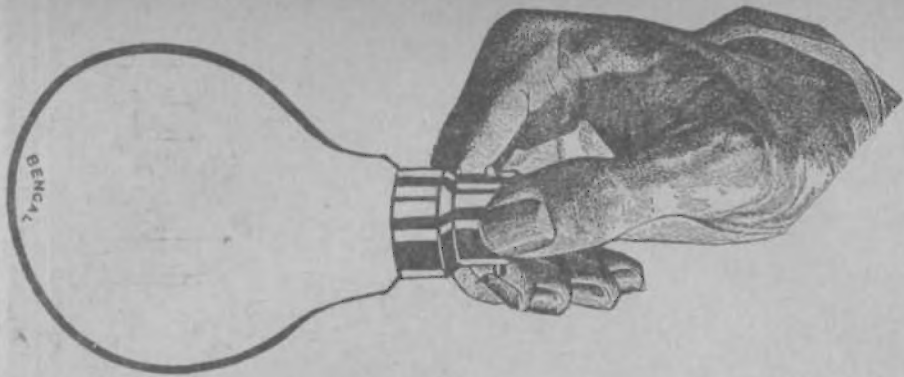
కాథ నివారణకు మీ పిల్లవాడు మీ మీద అధికపడతాడు. అతడు
దానితో బాధపడుతున్నప్పుడు విక్స్ వేపొరబ్ రాయండి. ఇది
గొంతుకు, నీవు మరియు ముక్కుచుట్టుప్రక్కల మీ ప్రేమహృదయ
వేకులలో విక్స్ వేపొరబ్ మర్చన చేస్తే, మీ కళ్ల ముందుకు ముక్కు
విచ్చడం పోవడం ప్రారంభమవుతుంది. అతడు తిరిగి సుఖంగా శ్వాసను
పీల్చుతాడు. ఎంతవరకు బావల ఆవిడలు ఏడు పెకల్లలోనే జలుబు
కారణమవు రోడ్డికి చేరతాయి. అప్పుడు పిల్లవానిని చక్కగా వడచు
మీద పడుకోబెట్టండి.

అతడు కాగా చివరలోకుండా వేపొరబ్ రాత్రంతా పని చేయించండి.
తెల్లచాల్ బప్పులోకి జలుబు కారణంలా పోతుంది. అతడు శ్రేణివృద్ధికి
హాయిగా, అదృగ్గా వుంటాడు.... అంతలోమరిసినే మీ ముద్దు నిద్ర.

MADE IN INDIA

విక్స్ వేపొరబ్ జులుబులకు ఈ రాత్రేరాయండి

Bengal

అత్యుత్తమ స్వదేశీయమైనది !

మద్రాసు, కేరళ, మైసూరులకు సోల్ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు :—
 ది బెంగాల్ ఎలక్ట్రికల్ కంపెనీ, బెంగళూరు - 3, మదరాసు-17
 ఆంధ్ర :—జి. ఎ. పరశురాం కంపెనీ, లకాదికా పూల్, హైదరాబాదు - 4

NO. 215, 215 C. పోసు-245

NO. 243

చిల్లం

**22 CT. GOLD SHEET
COVERED JEWELLS.**
 అందానికి అనందానికి
నంది ఆభరణాలు
 గ్యారంటీ గలవి.
 TRADE MARK

RESID. NO. 192/11/8

NO. 147

NO. 128

తంతునంది NO. 146

నంది గానీలు కవరింగ్ వర్కుస్

చిలకలపూడి (P.O.) . మచిలీపట్నం (A.P.)

ಡಾಕ್ಟರ್ ಆನಂದ್

ప్రొఫెసర్ నర్సయ్య: వి.మధుసూదనరావు: నిర్మాత: సి.వి.రెడ్డి
కథ: త్రివిది, వి.మధుసూదనరావు/మాటలు: త్రివిది/సంగీతం: కే.వి.మహాదేవన్/కమరా: సి.నాగభూషణ్/కళా: వృష్ణారావు
తాత: రాయల్ ఫిలిమ్స్..... 52 E: జయలక్ష్మి..... వైజాం: యస్.యన్.వి.పి

“జీవన్ బాన్”

రిజిస్టర్డ్ నంబరు 218726

TRADE

MARK

శరీరంలోని కండరాలనూ రక్తకణాలనూ అయిర్వేద ఔషధాలు వృద్ధిచేయ లేవా?—లేవు అని కొందరనుకుంటారు. ఇది నిరాధారమైన దురభిప్రాయం. దీన్ని తొలగించేది జీవన్ బాన్.

జీవన్ బాన్: అద్భుతమైన టానిక్కు. శక్తివంతమైన ధాతువులను, కండరాలను, రక్తకణాలను అతి త్వరితంగా వృద్ధిచేయుటవల్ల కొద్ది వారాల్లోనే మీ బరువు పెరుగుతుంది. బలీష్ఠంగా ఉన్నవారి శరీర సౌష్ఠవాన్ని ఇంకా పెంపొందిస్తుంది.

జీవన్ బాన్ సేవనవల్ల బరువు తగుమాత్రం వృద్ధి కాగానే పుచ్చుకోవటం మంచియేషన్. ఇది శరీరంలో కండరాలకేపాటు కొవ్వుకూడా వృద్ధిచేస్తుంది కనుక, స్థూలకాయలు దీనిని సేవించకూడదు. ఎందుచేతనంటే—విపరీతమైన కొవ్వుతో శరీరం వికారంగా తయారవుతుంది. జీవన్ బాన్ సేవిస్తున్నంత కాలమూ శరీర వ్యాయామం అత్యంత అవసరం. దీనివల్ల చక్కని ఆకృతి ఏర్పడుతుంది.

జీవన్ బాన్ బాలింతలకు కల్పతరువువంటిది. ప్రనవించిన తరువాత పూర్వపు శక్తిని పుంజుకోవటంలో ఇది ఎంతగానో తోడ్పడుతుంది. దీనికి పత్యం లేదు.

450 గ్రాం. వెల రు. 10-00 [తపాలా ఖర్చులు రు. 3/- అదనం]

జ్యోతి హాస్పిటల్

[పోస్టు బాక్సు నం. 1413]

28, నార్త్ బోగ్ రోడ్డు, మద్రాసు - 17

విలయ వైద్యులు: డాక్టర్ చామోదరన్, M.A.I.A.D.S. (Regd.)

సూర్తి అరోగ్యకరం

హిమోన్‌ను
జల్యపరిచిన
వాటిలోను ప్రత్యేకంగా
పాతే మూలైక్క
విస్త్రుత్తులు తయారు
చేయబడుతున్నవి.
కమ్మది ఉంది, తేలికగా
తరుగుతాయి... కాగా
పుట్టి చేతులకుంటూ
పొటలేదని, ఇంటిలో
నర్వణ వుండవలసింది.
సారే విస్త్రుట్లోకి
దాకబడిన నీరులు పై
పూసాం.

సాత

విస్త్రుత్తులు

పొట్లం పద్మకే అయిపోయేదాకా ఆగలేదు

Registered 1967, 2001, 1981

బంగారము కవరింగ్ చేయబడినది.

U.S. 80

స్వామిలా

స్గేలు

ధరించండి.

NO. 750.
TANCO NECKLACE

REGISTERED

తందమైన డిజైనులు.

SWAMILA
JEWELLERY
3 & 408
W. 610.

స్వామిలా గోల్డు కవరింగ్ వర్క్
 Prop: B. వెంకటచలం.
 చిలకలపాడు (పి.) ముచలపేట గ్రాం. (తెలంగాణ)

చక్కటి కురులకు సౌందర్య పోషణ

నిత్యమూ ఉదయాన్నే 'కేశవర్ధిని' రామకృష్ణ తల దువ్వకొండి—నిగనిగలాడుతూ ఎంతో చక్కని కురులు వర్ధిల్లుతాయి. చుండు చేతదు. అందము, అరోగ్యకరములగు కురుల పెరుగుదలకు 'కేశవర్ధిని'నే వాడండి.

అప్పటికప్పుడు తాళ వాడుకకు కేశవర్ధిని రెడీ మిక్స్డ్ హేరాయిల్

కుభ్రతకు, పరిమళయుతమైన కురులకు కేశవర్ధిని పాంపూ

కేశవర్ధిని ప్రాడక్టుస్,

27, మాసిలామట్ల మొదలియార్ రోడ్డు, మదరాసు - 14.

గెవాక్స్

గెవాబాక్స్

దాని హైస్పీడ్ షట్టర్ వలన
స్పష్టమైన ఫాస్ట్-ఎక్షన్ చిత్రములు వస్తాయి!

గెవాబాక్స్ కి స్పీడ్స్ పుస్తాయి-ఎర్స్, 1/50వ మరియు 1/100వ సెకండ్! మీకు ఎన్ని అవకాశములున్నాయో చూడండి, వీలయినప్పుడు అంతపులు, అటోమోబైలు, వ్యక్తులు, ఏకాగ్రత లేక ఎక్కువ భావించినా సున్న తీవ్రమైన గాని ఫోటోగ్రాఫ్ తెయ్యండి!

ఈ విశేషమైన లక్షణముల వలన గెవాబాక్స్ వర్క్యూవమైనది.

- త్వరితమైన, డిక్టేట్ బోర్డి-ఫూర్తిగా ఉత్పన్నమైన ఫీల్డ్ లో చూడటం చేయగలిగినది.
- సరియైన కాంపోజిషన్, క్లియర్ గా సులభమైన ఫోటోగ్రాఫ్ లు తీయగలిగినప్పుడు, పుష్కలమైన అయి-లెవెల్ ఫ్యాండ్లతో.
- భారతపు సమస్యలకు ఫోటో చేయగలిగినది (f 11 మరియు f 16) 2 ఎపర్చర్లు.
- అత్యుత్తమ దీర్ఘ కాలపు సాకారపు ఛాయా చిత్రములు- 8మె.మీ. x 10 సెం.మీ. అంత పెద్దవి, అ ఛాలెంజర్ హోల్డర్లను కేమెరాకు సులభం చేయవచ్చు వాటి కంటే, ప్రతిదీ 50% పెద్దవి. అప్పుడు ఉత్తమమైన ఫోటోగ్రాఫ్ చేయగలిగి ఉంటాయి.

గెవాబాక్స్ కు ఉపయోగించడం ఎంతో సులభం కూడా. ఒక పారాక్లిక్ తెయ్యండి-మీ గెవాబాక్స్ మిగిలిన భారత చేస్తుంది. మీ వ రక్షణ చూపించమని అదిగండి. ఖరీదు-రూ. 44. 00.

గెవాక్స్

గెవాబాక్స్

ఎల్లయిన ఫోటోగ్రాఫిక్స్ లిమిటెడ్
కస్తూరి బిల్డింగ్, ఐమ్ కెడ్జీ లాల్ రోడ్,
హైదరాబాద్.

Honsail-APL-3 TL

ಮಾ.ಲ.ತಿ.ಅಂಶಾಲ ಶ್ರೀ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ

[illegible]

1998

అవధిని పేర్కొని విజయ కేసుకల్ప మిస్తామి-7

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

ఈ సంచికలో ప్రకటించిన "శార్దూల కర్ణుడు" అన్న కథ ఒక బుద్ధజాతక కథ. కాని ఇది సాధారణంగా మనకు కనిపించే బుద్ధజాతక కథలలోది కాదు. దీని మూలం సంస్కృతంలో లభిస్తున్నది. ఈ కథను రచయిత పూర్తిగా అనువదించగా, మేము సంగ్రహపరచి ప్రచురిస్తున్నాము. వర్ణాలు కర్మవిభజనవల్ల ఏర్పడిన సంకేతాలనీ, మానవ జాతి అంతా ఒకటేననీ ఈ కథ మనకు చక్కగా బోధిస్తుంది.

సంపుటి 39 అక్టోబర్ '66. సంచిక 4

భారత చరిత్ర

18 వ శతాబ్దిలో కలిగిన హిందూ పునర్విజృంభణ భారతచరిత్రలో ఒక ముఖ్య ఘట్టం. శిథిల మవుతున్న మొగలు సామ్రాజ్యంలో రాజపుత్రులూ, సిక్కులూ, జాత్లీలూ, మహారాష్ట్రలూ తమతమ అధిపత్యాలను ప్రతిష్ఠించుకున్నారు. ఢిల్లీ పాదుషా కొలువు చేస్తూనే జోధ్ పూరు, జైపూరు రాజులు మొగలు సామ్రాజ్యంలో ఒక పెద్ద భాగాన్ని తమ అధీనంలోకి తెచ్చుకున్నారు.

గురుగోవిందుడు 1708 లో ఒక అఫఘానువాడి చేత హత్య చేయబడ్డాక సిక్కులకు బాంధా నాయకుడై, గోవిందు పిల్లలను హత్యచేసిన షజీర్ఖాన్ ను చంపి, సిర్ హిందునూ, యమునా నల్లెజ్ నదుల మధ్య ప్రాంతాన్ని వశపరుచుకున్నాడు. అయితే ఈ విజయం దక్కలేదు. మొగలు పాదుషా ఇతన్ని బంధించి, ఇతని కొడు

కును ఇతని కళ్ళముందే చంపించి, ఇతన్ని ఏనుగుల చేత తొక్కించాడు. అయితే సిక్కులు పూర్తిగా అణగారిన పోలేదు. కపూర్ సింగ్ అనేవాడు "దల్ ఖాల్సా" అనే సంస్థకు పునాది వేశాడు. సిక్కులు రావినదీ తీరాన దలేవాల్ అనే దుర్గాన్ని నిర్మించి, క్రమంగా విజయవంతులయ్యారు. నాదిర్ షా దాడులు వారికి చాలా తోడ్పడ్డాయి.

కాని మొగలు సామ్రాజ్య శిథిలాలపై తమ ధృవ్యాన్ని నిలబెట్టయత్నించిన వారిలో అత్యంత శక్తిమంతులు మహారాష్ట్రలు. అయితే కొంతకాలం వీరు అంతఃకలహాలలో ఉండి పోయారు. శివాజీ-కొడుకైన శాహూజీని ఢిల్లీ పాదుషా బంధవిముక్తుణ్ణి చేసిన అనంతరం అతనికి, తారాబాయికి మధ్య కలహం లేర్పడి, యుద్ధాలు కూడా జరిగాయి. ఈ సంఘర్షణలో చిట్టచివరకు శాహూజీ నెగ్గటానికి బాలాజీ విశ్వనాథ్ అనే

కొంకణ దేశపు చిత్తావన బ్రాహ్మణు డొకడు సహాయపడ్డాడు.

చిన్న గుమాస్తాగా జీవితం ప్రారంభించిన బాలాజీ విశ్వనాథుడు తన బుద్ధి కౌశలం చేత పైకి వచ్చి 1713 నవంబరు 16 న శాహూజీ చేత పేష్కా (ప్రధానమంత్రి)గా నియమించబడ్డాడు. పేష్కా హోదా కంటే "ప్రతినిధి" హోదా ఎక్కువైనది. అయినప్పటికీ బాలాజీ, అతని కొడుకైన బాజీ రావు అత్యంత సమర్థులై, మరాఠా సామ్రాజ్యానికి ఛత్రపతుల కంటే కూడా పేష్కాలకే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం సంపాదించారు.

మొగలు సామ్రాజ్యం శిథిలౌవస్థలో ఉండటాన్ని మహారాష్ట్రలు తమకు అనుకూలంగా ఉపయోగించుకున్నారు. హుసేనాలీ దక్కనుకు వచ్చినప్పుడు బాలాజీ విశ్వనాథుడు ఆయన చేత అతి ముఖ్యమైన ఒప్పందం చేయించి, పాదుషా చేత ఆమోదించ జేయించాడు. మహారాష్ట్రలు తన పక్షాన ఉండగలందులకై 1714 లో హుసేనాలీ చేసిన ఈ ఒడంబడిక ప్రకారం, శివాజీనుంచి మొగలులు జయించిన ప్రాంతాలన్నీ శాహూకు తిరిగి రావటమేగాక, ఖండేష్, గోండ్వానా, బిరార్, హైదరాబాదు, కర్ణాటక ప్రాంతాలలో మరాఠీలు జయించిన

ప్రాంతాలు కూడా అతనికి దక్కాయి; దక్కనులోని అరు సుబాల లోనూ అతను చౌధ్, సర్దేశ్ముఖీ శిస్తులు వసూలు చేసే అధికారాన్ని పొంది, దానికి ప్రతిఫలంగా పాదుషా ఉపయోగార్థం 15000 గుర్రాలను పోషించటానికి, ఏటా 10 లక్షలు కప్పం చెల్లించటానికి, దక్కనులో శాంతి భద్రతలను కాపాడటానికి ఒప్పందం జరిగింది. ఈ ఒప్పందం ప్రకారం శివాజీ ఆదర్శమైన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం మహారాష్ట్రలకు సిద్ధించలేదు, ఏమంటే మహారాష్ట్రలపైన థిల్లీ పాదుషా అధిపత్యం ఆమోదించబడింది. అయినప్పటికీ ఈ ఒప్పందం

మహారాష్ట్ర చరిత్రలో ఒక అతి ముఖ్యమైన ఘట్టమని చెప్పాలి; దీని మూలంగా మహారాష్ట్రలు ప్రభుత్వ శిస్తులకు భాగస్వాములయారు, సామ్రాజ్యంలోని ఒక ప్రాంతంలో వారికి గల హక్కులు గుర్తించబడ్డాయి.

ధిల్లీలో సయ్యద్ వ్యతిరేక పక్షం విజృంభించడం చూసి, వారిని అణచటానికి సయ్యద్ హుసేనాలీ ధిల్లీ పైకి దండెత్తి వెళుతూ, తన కొత్త మిత్రులను వెంట తీసుకువెళ్ళి, ఫర్రుఖ్ సయ్యద్ ను గద్దెదించి, మరొక కిలు బొమ్మను గద్దె ఎక్కించాడు. 1719 లో మహారాష్ట్రలు ధిల్లీ పైకి వెళ్లటం కూడా వారి చరిత్రలో ముఖ్య సంఘటనే. దాని ఆధారంపైనే బాలాజీ విశ్వనాథుడు మహారాష్ట్ర సామ్రాజ్య నిర్మాణానికి పథకం ఆలోచించాడు. మహారాష్ట్రల బలం అతర విధాలుగా కూడా పెరిగింది. రాజారాం హయాములో బాగీర్దు పునరుజ్జీవనం పొందటం చేత శూరులైన మహారాష్ట్రలు

చిన్న చిన్న స్వతంత్ర రాజ్యాలను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు.

పేష్వా పదవి బాలాజీ విశ్వనాథుడి వంశానికి హక్కు భుక్తమయింది. 1720లో బాలాజీ విశ్వనాథుడు మరణించిన మీదట, యువకుడైన అతని కుమారుడు బాజీరావు పేష్వా అయ్యాడు. అతను యుద్ధతంత్రంలోనే గాక, పరిపాలనా వ్యవహారాల్లో కూడా సమర్థుడు.

అతను ఎంతో దూరదృష్టితోనూ, చొరవతోనూ మహారాష్ట్ర సామ్రాజ్యానికి అపసరమైన విధానాన్ని రూపొందించాడు. సర్మదా నదిని చాటి మొగలు సామ్రాజ్య కేంద్రాన్నే చెబ్బి తీయాలని అతని పథకం. "చెట్టు ఎండి పోతున్నది. కాందాన్నే నరికేద్దాం. కాఖలు వాటంతట అవే పడిపోతాయి. మన బావులూ కృష్ణానది మొదలుకుని సింధూనది దాకా ఎగురుతుంది," అని అతను కాహాకు సలహా ఇచ్చాడు.

నేహూ కథ

28

జివాహరుకు కాంగ్రెసు అధ్యక్షపదవి వచ్చి నందుకు అందరికన్న మిన్నగా సంతోషించినవాడు అతని తండ్రి మోతీలాలు. వాళ్ళిద్దరి రాజకీయ మార్గాలూ వేరు. మోతీలాలు తన కొడుకును కాస్త నిశితంగా విమర్శించటం కూడా ఎప్పుడైనా జరిగేది. కాని జివాహరును అతరు లెవరు ఏమాత్రం విమర్శించినా మోతీలాలు సహించేవాడు కాదు. ఆయన పుత్రప్రేమ అలాటిది. తన అనంతరమే తన కొడుకు కాంగ్రెసు అధ్యక్ష పదవికి అభిషిక్తుడు కావటం మోతీలాలుకు ఎంతో ఆనందాన్ని చేకూర్చి ఉండాలి.

చాలా చిన్నవయసులోనే జివాహరుకు ఈ గౌరవం జరిగిందని చెప్పాలి. అప్పుడతని వయస్సు 40. అలాటి వయస్సులో కాంగ్రెసు అధ్యక్ష పీఠాన్ని అలంకరించిన వారు మరి ఇద్దరే—గోఖలే, అజాద్లు.

లాహారు కాంగ్రెసు సమావేశం సమీపిస్తున్నది. వ్యక్తుల ప్రమేయం లేకుండా రాజకీయ రంగంలో పరిణామ పరంపర ఒకటి కొనసాగుతూ పోతున్నది. పరిస్థితి ముంచుకొస్తున్నట్లుగా కనబడింది. దీనికి

చక్రం అడ్డెయ్యాలనే ఉద్దేశంతోనే ఏమో, వైస్రాయి లార్డ్ అర్విన్ రానున్న రౌండు టేబులు సమావేశం గురించి ఒక ప్రకటన చేశాడు. అది చాలా తెలివైన ప్రకటన; అందులో వైస్రాయి భారతదేశానికి చూపిన ఆశలు పెద్దవో, చిన్నవో ఊహించటానికి లేదు. కాని దాని పల్ల హెచ్చుగా ఒరిగేదేమీ ఉండదని జివాహరు మొదలైన కాంగ్రెసు నాయకులకు ముందే తెలుసు.

వైస్రాయి ప్రకటన జరిగిందో లేదో, అత్రంగా "నాయకుల సమావేశం" ఢిల్లీలో ఏర్పాటు చేయబడింది. దానికి అనేక పక్షాలవారు అహ్వానించబడ్డారు.

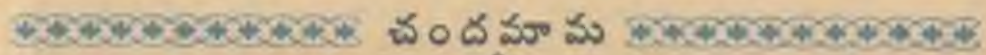
ఇలాటి తీర్మానాన్ని అన్ని పక్షాలవారి చేతా ఆమోదించజేయటమే ఒక గొప్ప సంగతి, కాని కాంగ్రెసుకు విజయం కాదు. ఈ విషయం దరిమిలా జరిగిన వర్కింగు కమిటీ సమావేశంలో స్పష్టం చెయ్యబడింది. తిరిగి కాంగ్రెసు సమావేశం జరిగేదాకా మాత్రమే ఈ తీర్మానాన్ని పాటిస్తామని కాంగ్రెసు నాయకులన్నారు. .

అయితే ఇది మితవాదులకు ఘన విజయం. అందుచేతనే, తీర్మానంలో పేర్కొన్న షరతు లేవీ అమలు జరగక పోయినా, కాంగ్రెసు నాయకు లందరూ జైళ్ళలో బంధించబడినా కూడా, వాళ్ళు ప్రభుత్వంతో పూర్తిగా సహకరించారు.

ఇలా జరగటోతుందని జవాహరు ప్రభు తులు ముందే శంకించారు, కాని ఇలాటి సమిష్టిచర్య వృధాపోదన్న ఆశ కాంగ్రెసు వాదులను వదలలేదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య లక్ష్యాన్ని విడిచిపుచ్చటం జవాహరును చాలా కలతపెట్టింది. తాను కాంగ్రెసు అధ్యక్షతకు రాజీనామా ఇస్తానని గాంధీజీకి సూచించాడు. కాని గాంధీజీ సమాధానం అతని అందోళనను పోగొట్టింది.

లాహారు కాంగ్రెసు సమావేశం జరగ నుండగా కాంగ్రెసుకూ, ప్రభుత్వానికీ మధ్య

వారిలో గాంధీజీ, మోతీలాలు, వితల్ భాయి పటేలూ, సర్ జేజీబహదూర్ సప్రూ లాటి మితవాద నాయకులూ ఉన్నారు. వైస్రాయి ప్రకటన కొన్ని షరతులతో ఆమోదించుతూ ఒక సమిష్టి తీర్మానం, లేక మానిఫెస్టో, తయారయింది. షరతులు ఆమోదించటం అవసరమనీ, అవి ఆమోదించబడే సక్షంలో, ప్రభుత్వంతో సహకరించడం జరుగుతుందనీ అన్నారు. ఈ షరతులలో ఇండియాకు పూర్తి డొమినియన్ స్టేటస్ ఇవ్వటమూ, కాంగ్రెసుకు అధికమైన ప్రాతినిధ్యమూ, రాజకీయ ఖైదీల విడుదల మొదలైన విషయాలున్నాయి.

సామరస్యం సాధించటానికి వైస్రాయితో ఒక సమావేశం ఏర్పాటుయింది. అందులో గాంధీజీ, మోతీలాల్ మొదలైన కాంగ్రెసు నాయకులు పాల్గొన్నారు. చర్చలు జరిపారు. ఫలితం శూన్యం. కాంగ్రెసు పెట్టిన గడువు ముగిసింది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం కాంగ్రెసు లక్ష్యమని ప్రకటించటమూ, అందుకు గాను సంఘర్షణ ప్రారంభించడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవడమూ తప్ప మార్గాంతరం ఏదీ లేదు.

లాహారు కాంగ్రెసు సమావేశానికి ముందుగా నాగపూరులో అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు జరిగింది. అధ్యక్షుడు జవాహరు. ఒకే వ్యక్తి ఈ రెండు సమావేశాలకూ కొద్ది వారాల తేడాలో అధ్యక్షత వహించటం అపూర్వం. ఈ అవకాశాన్ని పురస్కరించుకుని జాతీయ కాంగ్రెసును మరింతగా సోషలిస్టు మార్గంలో పెట్టటానికి, శ్రామిక వరాలను జాతీయ సమరంలోకి తీసుకు రావటానికి యత్నించ వచ్చునని జవాహర్ అశించాడు. అయితే కార్మిక నాయకులు కాంగ్రెసు నాయకులను నమ్మే స్థితిలో లేరు. కాంగ్రెసు నాయకులు జాతీయ వాదులైన మధ్య తరగతివాళ్ళు, కార్మిక దృష్టిలో అభ్యుదయ నిరోధకులు. ట్రేడ్

యూనియన్ కాంగ్రెసులో మితవాదులకూ, అతివాదులకూ మధ్య చీలిక ఏర్పడితే, అధ్యక్షత వహించిన జవాహరు కార్మిక వ్యవహారాల అనుభవం అంతగా లేక తటస్థంగా ఉండి పోయాడు.

లాహారు కాంగ్రెసు సమావేశం జవాహరు జీవితంలో ఒక ప్రముఖ ఘట్టం. మొట్ట మొదటిసారిగా అతను అలాటి సమావేశంలో నాయక పాత్ర ధరిస్తున్నాడు. లాహారు పారు లతనికి అఖండ నన్నానం చేశారు. అది అన్ని కాంగ్రెసు సమావేశాల లాంటిది కాదు. పరిస్థితి మహా ఉద్రిక్తంగా ఉన్నది. కాంగ్రెసు గొప్ప తీర్మానాలు చేసి,

దేశాన్ని ఉద్యమోన్ముఖం చేయబోతున్నది. అనేక లక్షల ప్రజల జీవితాలలో సంక్షభం జరగనున్నది.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే దేశ లక్ష్యమని, దాని కొరకు సంపూర్ణ అరంభం కావాలని కాంగ్రెసు చేసిన తీర్మానం దాదాపు ఏక గ్రీవంగా అమోదించబడింది. డిసెంబరు 31 నడిరాత్రివేళ, పాత సంవత్సరం పోయి కొత్త సంవత్సరం వస్తున్న క్షణాలలో ఈ తీర్మానం జరిగింది. సాగవల్లనిన ఉద్యమం ఎలా ఉండేదీ నిర్ణయించే అధికారం కాంగ్రెసు కమిటీకి ఇవ్వబడింది. అయితే అనలైన నిర్ణయం గాంధీజీ చెయ్యవలసిందేనని అందరికీ తెలుసు.

ఈ కాంగ్రెసు సమావేశంలో మరొక విశేషమేమంటే, ఈ సమావేశానికి సరిహద్దురాష్ట్రం నుంచి అధికంగా యువకులు వచ్చి కాంగ్రెసుతో సంబంధాలు పెట్టుకున్నారు. అందుచేత 1930 తరవాత నడి

చిన బాతీయోద్యమాలలో ఇతర భారతీయులతో బాటు సరిహద్దురాష్ట్రం వారు కూడా పాల్గొన్నారు.

లాహోరు కాంగ్రెసు సమావేశం ముగిస్తూనే, శాసనసభలోనూ, రాష్ట్ర కౌన్సిళ్ళలోనూ ఉన్న కాంగ్రెసు వాదులను రాజీనామా లివ్వమని మోతీలాల్ హెచ్చరించాడు. కొద్దిమంది తప్ప అందరూ రాజీనామా లిచ్చి బయటికి వచ్చేశారు.

"కాని భవిష్యత్తు అగమ్యంగానే ఉన్నది. కాంగ్రెసు నిర్ణయించే ఉద్యమం పట్ల దేశం ఎలాటి వైఖరి అవలంబించేదీ తెలియదు. కాని మాకు తిరోగమించే అవకాశం లేదు; తట్టలు తగలబెట్టేశాం. కొత్త ఉద్యమానికి నాందిగానూ, దేశంయొక్క వైఖరి అంచనా కట్టటందుకూ జనవరి 26 స్వాతంత్ర్యదినం అన్న ప్రకటన జరిగింది. ఆనాడు దేశమంతటా స్వాతంత్ర్య ప్రతిజ్ఞలు బరగాలి," అన్నారు జవాహర్.

పాతాళదుర్గం

6

[కుంభీరుడూ, కాలశంఖుడూ చెరోక గుహలోకి పారిపోయారు. సోమకుడు విడిచిన బాణం కదంబరాజు ఉగ్రసేనుణ్ణి గాయపరిచింది. ఉగ్రసేనుడు రాజ్యద్రోహుని ప్రకటించిన ధూమక సోమకులకు, కుంతలదేశ మంత్రి గంగాధరుడు అభయం యిచ్చాడు. వాళ్ళిద్దరూ చెట్టుకొమ్మల్లో నుంచి కిందికి దూకారు. తరవాత—]

ధూమక సోమకులను చూస్తూనే, కదంబ రాజు ఉగ్రసేనుడు తంపించిపోతూ, “మహా మంత్రి! వీళ్ళకు మీరు అభయప్రదానం చేయటం ఏమీ బాగాలేదు. వీళ్ళు అరాజక వాదులు. ఒక రాజుకు ద్రోహం తలపెట్టిన వాళ్ళు మరో రాజుకు ద్రోహం చెయ్యరన్న నమ్మకం ఏమిటి?” అన్నాడు.

ఇంతలో ధూమకసోమకు లిద్దరూ మంత్రి గంగాధరుడి ముందుకు పరిగెత్తుకుంటూ

వెళ్ళి, ఆయన ముందు సాష్టాంగ పడి పోయారు. గంగాధరుడు వాళ్ళను లేవవలసిందిగా అజ్ఞాపించి, “ఇప్పుడు మీరిద్దరూ నిజమైన యోధుల్లా కనిపిస్తున్నారు. మీరు పితృ భ్రాతృ హంతకులన్న మాట నేనే మాత్రం నమ్మలేదు. మీకు యోధులకు తగిన దుస్తులు యిప్పిస్తాను. మహారాజును గాయపరిచిన వాళ్ళు మీ యిద్దర్లో ఎవరు?” అని అడిగాడు.

‘చందమామ’

"ప్రభూ! ఈ దుష్టరాజు కంఠానికి గురి చేసి బాణం వదలమన్నాను, కాని, సోమ కుడు జాలి తరిచి భుజానికి తగిలేలా బాణం కొట్టాడు, రాజు బతికిపోయాడు," అన్నాడు ధూమకుడు.

సోమకుడు కళ్ళెర్రచేసి ఉగ్రసేనుడి కేసి తిరిగి ఏమో అనబోయేంతలో మంత్రి గంగాధరుడు అతణ్ణి వారించి, ఉగ్రసేనుడితో, "మహారాజా! ఏళ్ళు మీ ప్రాణానికి పగబట్టిన శాచుపాముల్లాంటి వాళ్ళు. మీరు వాళ్ళపై అత్యాచారం చేశారు. వాళ్ళు మిమ్మల్ని గాయపరిచి పగ తీర్చుకున్నారు. సరికిసరి. ఇప్పుడు వాళ్ళను క్షమించానని

ఒక్కమాట అనండి. ఈ పగ యింతటితో తీరి పోతుంది," అన్నాడు.

"మహామంత్రి! రాజద్రోహుల్ని క్షమించటమా? అదెలాంటి రాజనీతి? ఏళ్ళు పన్నులు చెల్లించ వద్దని రైతులను రెచ్చగొట్టిన తిరుగుబాటుదార్లు," అన్నాడు ఉగ్రసేనుడు కోపంగా.

"ప్రభూ! ఈ ఉగ్రసేనుడికి యితడి మంత్రికి పరిపాలన అంటే పన్నులు వసూలు చేయటం అన్న అర్థం తప్ప మరొకటి తెలియదు. పారిపోయారు గాని లేకపోతే, ఆ కుంభీరుడి దగ్గిరా, కాలశంబరుడి దగ్గిరా కూడా పన్నులు వసూలు చేసేవాడే, యీ రాజా!" అన్నాడు ధూమకుడు పళ్ళు కొరుకుతూ.

కుంభీరుడూ, కాలశంబరుడూ అన్న పేర్లు వింటూనే మంత్రి గంగాధరుడు ఆశ్చర్యపడి, "వాళ్ళిద్దరూ ఎవరు? మహారాజుగారి పుత్రికను అపహరించుకు పోయిన రాక్షసులా?" అని ప్రశ్నించాడు.

ధూమక సోమకులు రాత్రి గుహల ముందు జరిగినదంతా మంత్రి గంగాధరుడికి చెప్పారు. కుంభీరు డంతటి మహారాక్షసుణ్ణి ఎదిరించి, తన మంత్రిదండంతో అతడి కొమ్ము విరగగొట్టిన కాలశంబరుడు

చాలా గొప్ప మంత్రివేత్త అయి వుంటాడని గంగాధరుడు భావించాడు. అంతేకాక, ఆ మాంత్రికుడు రాక్షసుడితో అన్న మాటలు, 'నే నిక్కడ ఒక మహావీరుడికి మూలికా వైద్యం చేసి గాయాలు మాన్పి?...'- ఆ గాయపడినవాడు తన పుత్రుడు శశికాంతు డెందుకై వుండకూడదు? ఈ అనుమానం రాగానే గంగాధరుడు, ధూమకసోమకులను, ఆతడు కనిపించిన గుహ చూపెట్టమన్నాడు.

ధూమకసోమకులు గుహల కేసి బయలు దేరారు. మంత్రి గంగాధరుడు కొద్దిమంది సైనికులతో వాళ్ళను అనుసరించాడు. ఉగ్ర సేనుడు కూడా మూలుగుతూ వాళ్ళ వెనగ్గా నడిచాడు. ధూమకసోమకు లిద్దరూ గుహల ముందు నిలబడి, "ప్రభూ! మాంత్రికుడు యీ గుహలో నుంచి బయటికివచ్చి, చేతికి బాణం తగలగానే లోపలికి పరిగెత్తాడు. ఇది కుంభీరుడు రాకుమారితో ప్రవేశించిన గుహ!" అని చూపెట్టారు.

"ఆ రాక్షసుణ్ణి చుట్టుముట్టి పట్టుకోవాలి, మహామంత్రి! ఇక్కడ అజ్ఞు లివ్వవలసింది తమరని సెలవిచ్చారు గనక సైనికుల్ని హెచ్చరించండి," అన్నాడు ఉగ్రసేనుడు.

"మహారాజా! ఆ రాక్షసుడూ, మాంత్రి కుడూ ఇంకా గుహల్లోనే దాగి వుండేటంత

బుద్ధిహీనులని నేననుకోను. అయినా మన జాగ్రత్తలో మనం వుండటం మంచిదే," అంటూ మంత్రి గంగాధరుడు సైనికులను హెచ్చరించాడు.

సైనికులు కొందరు ఈటెలు బారుచేసి రాక్షసుడు పోయిన గుహలోకి బెదురు బెదురుగా ప్రవేశించాడు. గుహ అంధకార మయంగా వున్నది. దివిటీలు వెలిగించి కత్తులూ, ఈటెలూ సిద్ధంగా పట్టుకుని గుహలో కొంత ముందుకు వెళ్ళేసరికి, హఠాత్తుగా ముందున్న వాళ్ళ మీదికి ఒక నల్లని ఆకారం పైనుంచిదూకింది. ఆవెంటనే గగ్గోలు ప్రారంభమై గుహ నుంచి బయట

పడేందుకు సైనికులు తొక్కినలాడి, "రాక్షసుడు! రాక్షసుడు!" అంటూ కేకలు పెడుతూ బయటికి పారిపోయి వచ్చారు.

మంత్రి గంగాధరుడు వాళ్ళను అపి, "రాక్షసుణ్ణి మీరు చూశారా? వాడేమైనా మీదికి వచ్చాడా? లేక వాడి అరుపు వినబడిందా?" అని ప్రశ్నించాడు.

"గుహంతా కన్నుపొడుచుకున్నా కానరానంత చీకటి, ప్రభూ. కీబాగీబా అంటూ ఏవో మోతలు వినబడినై. అయినా, తెగించి యింకా ముందుకు వెళ్ళాం. మాటాపలుకూ ఏ హెచ్చరికా లేకుండా వాడు ముందు నడుస్తున్న అడ్డరు దివిటిల వాళ్ళమీద

నిలువునా దూకేసి గావుపట్టు పట్టాడు," అన్నాడు సైనికుల్లో ఒకడు.

మంత్రి గంగాధరుడికి యివి సమ్మదగిన మాటల్లా కనిపించలేదు. ఏది ఏమైనా అడ్డరు సైనికులు గుహలో ప్రమాదస్థితిలో వున్నారు. అతడు తన సైనికుల నాయకుణ్ణి పిలవబోయేంతలో, ధూమకసోమకు లిద్దరూ గుహ పక్కగా పడివున్న దివిటిలు రెండు తీసుకుని, కత్తులు దూసి, "ఒరే, కుంభీర రాక్షసా! వస్తున్నాం, కాచుకో!" అంటూ గుహలోకి పరిగెత్తారు.

వాళ్ళ సాహసం చూసి మంత్రి గంగాధరుడు అచ్చెరువందాడు. రాజు ఉగ్ర సేనుడు చేయెత్తి, "నా కుమార్తెను క్షేమంగా బయటికి తెచ్చారంటే, మీ రాజద్రోహాన్ని క్షమిస్తాను," అంటూ కేక పెట్టాడు.

మంత్రి గంగాధరుడు గుహలోకి ప్రవేశించాడు. మరికొందరు సైనికులు కూడా దివిటిలతో లోపల ప్రవేశించారు. ఈ లోపల ధూమకసోమకులు గుహలో కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి, వాళ్ళకు, "అయ్యా, రక్షించండి! వాబో, కాపాడండి!" అంటూ సైనికులు చేస్తున్న అర్తనాదాలు వినిపించినై.

ధూమకసోమకులు ఒక్కక్షణం ధైర్యం చెదిరి ఒకరి ముఖాలొకరు చూసుకున్నారు.

రాక్షసుడు సైనికులిద్దర్నీ విరుచుకు తింటు వ్వాడన్న భయం వాళ్ళకు కలిగింది. కావి, అంతలోనే సోమకుడు భీకరంగా అరిచి, "ధూమా! మనకు భయమేంటి? మన గ్రామదేవత కాళేరమ్మను తలుచుకో! జై, కాళేరమ్మా!" అంటూ ముందు కురికాడు. ధూమకుడు కూడా అతడితోపాటు జై కొడుతూ మరికొంచెం దూరం ముందుకు వెళ్ళేసరికి, అక్కడ ఎదురైన దృశ్యం, ఇద్దర్నీ అశ్చర్యచకితుల్ని చేసింది.

ఒక పెద్ద కొండచిలువ ఒక సైనికుణ్ణి తల వైపు నుంచి కొంచెం కొంచెమే మింగుతూ, రెండవవాణ్ణి తోకతో చుట్టబెట్టి గుహ గోడల కేసి విసిరివిసిరి కొడుతున్నది. ఇద్దరు సైనికులూ హాహాకారాలు చేస్తున్నారు. సోమకుడు కత్తితో కొండచిలువ మెడ మీద నాలుగైదుసార్లు బలంగా కొట్టేసరికి, దాని మెడ నగం తెగిపోయింది. సైనికుడు దాని నోటి నుంచి బయటికి వచ్చి, సొమ్మసిల్లి నేల మీద పడి పోయాడు. ఈ లోపల ధూమకుడు కొండచిలువ నడుం మీద కత్తితో కొట్టి, దాన్ని రెండుగా నరికాడు. రెండవ సైనికుడు దాని పట్టునుంచి బయటపడి పిచ్చివాడిలా కేకలు పెడుతూ గుహలో గంతులు వెయ్యసాగాడు.

మంత్రి గంగాధరుడు కొందరు సైనికులతో అక్కడికి వచ్చి, రక్తపు మడుగులో విలవిలా కొట్టుకుంటున్న కొండచిలువనూ, నెత్తురోడుతున్న కత్తులతో నిలబడి వున్న ధూమక సోమకులనూ చూసి, "రాక్షసు డెక్కడ?" అని ప్రశ్నించాడు.

"ఇక్కడ రాక్షసుడెవడూ లేడు, ప్రభూ! మీ సైనికులు చీకట్లో హఠాత్తుగా మీది కురికిన కొండచిలువను చూసి, రాక్షసు డనుకున్నారు," అన్నాడు ధూమకుడు.

"రాక్షసులు మాయావులు. వాళ్ళు కావాలనుకున్న రూపం క్షణాల మీద వచ్చేస్తుంది. ఆ కుంభిరుడే యీ కొండచిలువ రూపం

చీలి పోవటం చూశారు. ఆ మార్గాలన్నీ కొండ దిగువకూ, అరణ్యంలోకి; ఎటు కావాలంటే అటు వెళ్ళేందుకు వీలుగా వున్నవి. రాక్షసుడు ఈ మార్గాల్లో ఏదో ఒకటి ఎన్నుకుని పారిపోయి వుంటాడని వాళ్ళు గ్రహించారు. తరువాత వాళ్ళు తిరిగి వచ్చి, గంగాధరుడికి ఆ విషయం చెప్పారు.

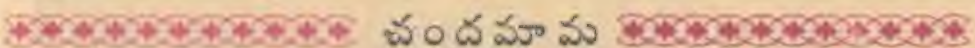
గంగాధరుడు నిరుత్సాహంగా తలవూచి, "సరే, ప్రస్తుతానికి చేయగలిగినదేమీలేదు. ఆ మాంత్రికుడు కనిపించిన గుహ ఎలా వున్నదో చూద్దాం పదండి," అన్నాడు. అందరూ గుహ నుంచి బయటికి వచ్చారు. కొండచిలువ సగం మింగి వదిలిన సైనికుణ్ణి కొందరు భుజాని కెత్తుకున్నారు. మతిపోయి అరుస్తున్న రెండవ సైనికుణ్ణి కొందరు సైనికులు నడుముకు తాడు కట్టి బయటికి లాక్కొచ్చారు.

మాంత్రికుడు కాలశంబరుడు కనిపించిన గుహ ఏ మంత చీకటిగా లేదు. ఎక్కణ్ణుంచో కొంత వెలుగు గుహలో ప్రవేశిస్తున్నది. ధూమకసోమకులు ముందు గుహలో ప్రవేశించారు. వారికి కొంచెం వెనక్కి మంత్రి గంగాధరుడు వెళ్ళాడు. లోపలవున్న గుడ్డి వెలుగులో వారికి, క్రూరమృగాలేవో తిని వదిలిన ఒక మానవకళ్ళేబరం కనిపించింది.

ధరించి వుంటాడు. నాకుమార్తె ఎక్కడ?" అంటూ రాజు ఉగ్రసేనుడు కీచుమన్నాడు.

మంత్రి గంగాధరుడు ఉగ్రసేనుడి భుజం మీద చేయివేసి నమస్కరిస్తూ, "మహారాజా! మీరు యీ చీకటి గుహలోకి ఎందుకొచ్చారు? బయట చల్లగాలిలో కొంచెం విశ్రాంతి తీసుకోండి. మీ కుమార్తెను అపహరించుకు పోయిన రాక్షసుడు యీ గుహలో ఎక్కడున్నా, వెతికి పట్టుకునే బాధ్యత నాది," అన్నాడు.

ఇంతలో ధూమకసోమకులు దివిటీలు తీసుకుని గుహలో కొంతదూరం వెళ్ళి, అది మూడు నాలుగు సొరంగ మార్గాలుగా

CHITRA

దాన్ని చూస్తూనే గంగాధరుడు ఒక్క దూకున ముందుకు వెళ్ళి, కళేబరాన్ని పరీక్షించి చూసి, "ఇది, జయంతుడి శవం! ఈ ప్రాంతాల మరేదైనా..." అంటూ చుట్టూ కలయ చూడసాగాడు. అ సమయంలో అతడి కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరగటం ధూమక సోమకులకు కనిపించింది. వాళ్ళిద్దరూ గుహలో కొంతదూరం వెళ్లేసరికి ధూమకుడికి మెరుస్తూ ఒక వస్తువు కనబడింది. వాడు దాన్ని పైకెత్తి చూశాడు, అది కాలశంబురుడి మంత్రదండం! ఆ క్షణంలో ధూమకుడికి కలిగిన అనందం అంతా యింతా కాదు. వాడు మంత్రదండాన్ని వేతిలో గిరగిరా తిప్పతూ, మంత్ర గంగాధరుడి దగ్గరకు వచ్చి, "ప్రభూ! మాంత్రికుడు కూడా గుహలోంచి పారిపోయాడు. ఇది, ఆ కాలశంబురుడి మంత్రదండం, నాకు దొరికింది!" అంటూ మంత్రదండాన్ని గంగాధరుడికి చూపించాడు.

"నీకు దొరికింది గనక అది నీదే! దీనిలో అద్భుతశక్తు లుండవచ్చు," అంటూ మంత్ర గంగాధరుడు గుహ నుంచి బయటికి వచ్చి, విచారంగా ఒక రాతిమీద కూర్చుని వున్న రాజు ఉగ్రసేనుణ్ణి సమీపించి, "మహారాజా! విచారించకండి. మనిద్దరం దురదృష్టవంతులమే. మీరు ఒక్కగా నెక్క కుమార్తెను కోల్పోయారు, నేమనా ఒక్కగా నెక్క కుమారుణ్ణి పోగొట్టుకున్నాను. ఆ రాక్షసుడూ, మాంత్రికుడూ ఏక్కడున్నారో తెలిస్తే తప్ప..." అంటూ స్తుతలో కదంబదేశ మంత్ర ఒళ్ళంతా గాయాలతో, చిరిగి పోయిన దుస్తులతో గుర్రం మీద వేగంగా అక్కడికి వచ్చి, "మహారాజా! నాశనం! సర్వనాశనం!" అంటూ గుర్రం మీంచి చప్పున దిగబోయి, కాలు రికాబులో చిక్కు కోవటంతో దభి మంటూ వెల్లికిలా కింద పడిపోయాడు.

—(అంకాపుంది)

శాపంలాటి వరం

పట్టుపదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు మీది నుంచి శవాన్నిదించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటి లాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి సడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, "రాజా, నువ్వేదైనా గొప్ప శక్తి కోరి ఈ అపరాధివేళ శ్రమిస్తున్న పక్షంలో అలాటి శక్తులు దుర్భరమైన పరిస్థితులు తెచ్చిపెడతాయని గుర్తుంచుకో. అందుకు నిదర్శనంగా నీకు జయచంద్రుడనే యువరాజు కథ చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా విను," అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు.

శ్రవత్పదేశపు రాజుకు లేకలేక ఒక కొడుకు పుట్టాడు. ఆ కొడుకు నామకరణోత్సవానికి యోగిశ్వరు డనే గొప్ప సిద్ధుడు తలవని తలంపుగా వచ్చాడు. రాజు యోగి శ్వరుడికి ఘనమైన ఆతిథ్యం ఇచ్చి తన కొడుక్కు ఆయన చేత జయచంద్రు డని

బేతాళ కథలు

రయాడు. వాడికి కాస్త బుద్ధి తెలిసినప్పటి నుంచి వాడు అన్నదల్లా జరగసాగింది. వాడి నోట వచ్చిన మాట ఎంత దారుణంగా ఉంటే దాని ఫలితం అంత దారుణంగానూ ఉండేది. పైగా అలా జరిగిన దానికి తిరుగుండేది కాదు. జరిగిన దానికి విరుద్ధంగా వాడి చేత పెద్దవాళ్ళు అనిపించినప్పటికీ అందువల్ల ప్రయోజనం ఉండేదికాదు.

జయచంద్రుడు పెరిగివచ్చేకొద్దీ వాడి అగ్రహం మరింత పెరిగింది. యోగీశ్వరుడు వాడికి వరం ఇవ్వకపోతే ఎంత బాగుండేదో కదా అని వాడి తల్లిదండ్రులతో బాటు దేశంలో ఉండే వాళ్ళందరూ కూడా అనుకున్నారు. కొంత కాలం పోయాక జయచంద్రుడే తనకు గల శక్తిని ఒక శాపం కింద మరిగణించసాగాడు. ఎందుచేతనంటే అతను వస్తుతః అన్ని విధాలా మంచి వాడు; ఒక్క కోపోద్వేగమే అతనిలో ఉండిన దౌర్బల్యం. శాపంలో ఒళ్ళు తెలియని అవేశంతో ఏదో అనేసేవాడు. అది తక్షణమే జరిగేది. తరవాత అతను ఎంతో నొచ్చుకునేవాడు.

తన అగ్రహాన్ని అడుపులో ఉంచుకోవటానికి జయచంద్రుడు ఎన్ని ప్రయత్నాల్లో చేశాడు, కాని అందులో ఒక్కటి ఫలించ

నామకరణం చేయిస్తూ, ఆ కుర్రవాడికి అపూర్వమైన వరం కూడా ఇవ్వమని కోరాడు. యోగీశ్వరుడు అల్పశక్తు లేవైనా ఇస్తానన్నాడు, కాని వాటితో రాజు తృప్తి పడలేడు. అందుచేత జయచంద్రుడు కోరే ప్రతి కోరికా ఆప్రతిహతంగా నెరవేరేటట్టు వరం ఇచ్చి యోగీశ్వరుడు తన దారిని తాను వెళ్ళిపోయాడు. ఈ వరం వల్ల తన కొడుకుకు సాటి మూడు లోకాలలోనూ ఎవరూ ఉండరనుకున్నాడు రాజు.

కాని అయిన అనుకున్నట్టుగా జరగలేదు. జయచంద్రుడు చిన్నతనం నుంచి అమిత ధూర్తుడూ, ముక్కోపిగా తయా

లేదు. అతనికి సేవ చెయ్యటమన్నా, అతని ఎడటికి రావటమన్నా సేవకులకు మృత్యు వుతో వెలగాటంగా ఉండేది. అతను ఎందుకు అగ్రహస్థాదే, ఎవరి నెప్పడు, "చావు!... ఏ గంగలోనన్నా దూకు!... ఈ పనిచేసి తగలబడు!" అంటాడో చెప్పటానికి లేదు. అతనలా అన్న మరుక్షణం ఆ సేవకుడికి భూమి మీద నూకలు చెల్లి పోయేవి. అందుచేత క్రమంగా నౌకర్లందరూ రాజభవనం నుంచి నిష్క్రమించారు. మరి కొంత కాలం గడిచాక రాజు దగ్గర కొలువుండే వాళ్ళు కూడా రావటం మానేశారు.

రాజుగారి దివాణం పాడుపెట్టినట్టయి పోయింది. అందుకు ఎవరిని నిందించటానికి లేదు. జయచంద్రుడి నోటికి అతన్ని కన్న తల్లిదండ్రులే వెరిచేవాళ్ళు. పైవాళ్ళ మాట చెప్పేదేమిటి?

ఇటువంటి దుర్దశకు పచ్చిన రాజ్యం పైకి ఏ శత్రురాజు వచ్చినా అవలీలగా జయించి ఉండును. కాని ఇరుగు పొరుగు రాజు లెవరూ శ్రీపత్నదేశం మీదికి రాలేదు; జయచంద్రుడి నోటికి గల అద్భుత శక్తి వారికి తెలుసు.

జయచంద్రుడికి అందరూ వైదొలగినప్పటికీ అతని బాల్యమిత్రుడూ, సేనాపతి

కొడుకూ అయిన గుణమిత్రుడు అతన్ని అంటిపెట్టుకుని ఉన్నాడు. వాళ్ళిద్దరి మధ్యా ఎలాటి అవ్యాజానురాగం ఉండేదంటే, జయచంద్రుడు అంత కోపిష్టి అయిఉండి కూడా గుణమిత్రుడి పైన ఎన్నడూ అగ్రహించి ఎరగడు. జయచంద్రుడి కోసం ప్రత్యేకంగా కట్టించిన ఇంట్లోనే గుణమిత్రుడు కూడా ఉంటూ, అతనికి కావలిసిన పనులన్నీ ఓర్పుతో చేస్తూండేవాడు.

జయచంద్రుడికి యుక్తవయసు వచ్చింది. అతను ఒకనాటి సాయంకాలం తన జీవితం గురించి దీర్ఘమైన విచారంలో పడ్డాడు. తనకు వాక్కు ఒక భయంకర

మైన కావం. దాని మూలంగా తనకు జీవి తమే లేకుండా పోయింది. ఎవరూ తన చాయలకు రారు. కన్న తల్లిదండ్రులే తన నొక భూతాన్ని చూసినట్టు చూస్తారు. అందులో ఆశ్చర్యం ఏమీ లేదు. వాళ్ళను తప్పపట్టి ప్రయోజనం లేదు. తాను తన కోపావేశాన్ని అదుపులో ఉంచుకో గలిగితే గాని తన స్థితి మారదు.

ఈ విధంగా జయచంద్రుడు ఆలోచించు కుంటూండగా గుణమిత్రుడు అతని వద్దకు వచ్చి, అతను విచారంలో మునిగిఉండటం గమనించి, అతనికి ఉల్లాసం కలిగించే టందుకని ఏదో కబుర్లు చెప్పవారంభించాడు.

జయచంద్రుడు అతని మాటల ధోరణి కొద్ది సేపు సహించి, చివరకు చిరాకుపడుతూ, "నీ నేరు పదిపోనూ, వటవటా ఏమిటా వాగుడు!" అన్నాడు. అంతే—గుణ మిత్రుడి నోట మరి మాట రాలేదు.

తన వల్ల జరిగిన పొరపాటు తెలుసు కున్నాక జయచంద్రుడికి భరించరాని దుఃఖమూ, అవేదనా కలిగాయి. తనకున్న ఒక్క స్నేహితుడి పైన కూడా తాను నేరు పారేసుకుని, కోపావేశంలో తీరని అపచారం చేశాడు. కాపం లాటి ఈ పరాన్ని తన కిచ్చిన ఆ సిద్ధుణ్ణి వెతికి పట్టుకుని, తన పరాన్ని ఉపసంహరించేటట్టు చేయకపోతే జీవితం తనకు నరకప్రాయం కావటం నిజం.

అందుచేత జయచంద్రుడు ఆ రోజే తన గుర్రానైక్కి యోగింద్రుణ్ణి వెతు క్కుంటూ ఇంటి నుంచి బయలుదేరాడు. అతని పెంపుడు కుక్క కూడా అతని వెంట బయలుదేరింది. వెళ్ళి వెళ్ళి, అతను తన రాజ్యం పాలిమేర మీద ఉండే ఒక ముని ఆశ్రమం చేరుకున్నాడు. అతనికన్న ముందు గానే కుక్క ఆశ్రమంలో ప్రవేశించి, ముని తపస్సు చేసుకునే చోటికి వెళ్ళి, "మన గమ్యం ఇదే" సన్నట్టుగా ముని సమీపంలో కూర్చున్నది.

చందమామ

జయచంద్రుడు గుర్రం మీది నుంచి దిగి, దాన్ని ఒక చెట్టుకు కట్టేసి, ముని వద్దకు వచ్చి ప్రణామం చేసి, "అయ్యా, ఇక్కడ యోగింద్రుడనే సిద్ధుడుంటున్నాడా?" అని అడిగాడు.

"ఈ ఆశ్రమంలో నేను తప్ప మరెవరూ లేరు. కాని నీ కేదైనా తెలుసుకోవాలని ఉంటే, సన్నడగవచ్చు," అన్నాడు ముని.

జయచంద్రుడు తన కథ అంతా చెప్పి, తనకు వర మిచ్చిన సిద్ధుడి సహాయంతో, ఆ పరాన్ని పదలగొట్టుకుందా మని చూస్తున్నా నన్నాడు.

"అంత అపూర్వమైన పరాన్ని పొగొట్టుకోవటం కంటే నిరుపయోగమైన నీ అగ్రహ వేశాన్ని పొగొట్టుకుని, పరప్రభావం ద్వారా లాభం పొందటం చాలా మేలు కాదా?" అన్నాడు ముని.

"అలా కాదు, నే నా సిద్ధుణ్ణి ఎలాగైనా కలుసుకోవాలి," అంటూ జయచంద్రుడు బయలుదేరాడు. అతను కొంత దూరం వెళ్ళి వెనక్కు తిరిగి చూస్తే కుక్క తన వెంట రావటం లేదు. అది ఇంకా ముని సమీపంలోనే కూర్చుని ఉన్నది. జయచంద్రుడు దాన్ని పిలిచి చూశాడు, అది మూలిగిందే తప్ప కూర్చున్న చోటి నుంచి కదల

లేదు. జయచంద్రుడు చిరాకు అచుకోలేక, "సరే ఆక్కడే చావు!" అన్నాడు కుక్కను. తక్షణమే ఆ కుక్క ప్రాణాలు వదిలింది.

అది చూసి జయచంద్రుడి కళ్ళ వెంట కన్నీరు జలజలా రాలింది. తన మీద తనకే రోత పుట్టింది. అతను కుక్క వద్దకు తిరిగి వచ్చి, దాని శరీరాన్ని ప్రేమగా తన చేతులలో ఎత్తుకుంటూ, "నన్నిలా శాపంతో చంపి పారేసేవాళ్ళు లేకుండా ఉన్నారు. అప్పుడు లోకం ఎంతగానే సుఖపడుతుంది," అన్నాడు.

"పశ్చాత్తాపంతో దహించుకుపోతూ చావటం తేలిక; నిగ్రహంతో ప్రవర్తనను

మార్పుకుని జీవించటమే కష్టం. 'ధీరుడైన వాడు రెండోపని చేస్తాడు. అందుచేత నా వద్ద ఉండి అత్యనిగ్రహం నేర్చుకో,' అన్నాడు ముని.

"లేదు. నేను శాపగ్రస్తుణ్ణి. ఆ సిద్ధుడు కనిపించి ఈ శాపాన్ని ఉపసంహరించి నన్ను మామూలు మనిషిని చెయ్యవలసిందే గాని నేను అత్యనిగ్రహం అలవదుచు కోవటం సాధ్యం కాదు," అన్నాడు జయచంద్రుడు విచారంగా.

"అందువల్ల నీకు గల శక్తి కాస్తా పోతుందే తప్ప నిన్ను పట్టి పీడించే ఆగ్రహ వేశం మటుకు పడదదు. నువ్వు ప్రపంచానికి

కంటకుడివిగానే ఉంటావు," అన్నాడు ముని. ఆయన హితబోధ జయచంద్రుడి తల కెక్కలేదు. అతను తన కుక్కను మోసుకు పోయి గుర్రం మీద పడుకోబెట్టి, తాను కూడా గుర్రం ఎక్కి ఆశ్రమం వదిలివెళ్ళాడు.

వెళ్ళగా వెళ్ళగా ఒక రాజ్యం వచ్చింది. జయచంద్రుడు అక్కడి రాజును చూడబోయి, తాను శ్రీపత్నదేశపు యువరాజునని చెప్పుకుని, "మీ రాజ్యంలో ఎవరైనా గొప్ప సిద్ధుడుంటున్నాడా?" అని అడిగాడు.

"నా రాజ్యంలో సిద్ధు లెవరూ ఉన్నట్టు విసలేదు. కాని నా కుమార్తె అరుంధతి చాలా తెలివిగలది. ఏమైనా తెలుసుకోదలిస్తే ఆమెను అడగవచ్చు," అన్నాడు రాజు.

ఆయన తన కుమార్తెను పిలిపించాడు. అరుంధతి తెలివిగలది మాత్రమేగాక అపురూప సౌందర్యవతి. ఆమెను చూడగానే జయచంద్రుడికి ఆమెను పెళ్ళాడాలన్న కోరిక కలిగింది. రాజు అందుకు 'అభ్యం తరం చెప్పక వారిద్దరికీ పెళ్ళి చేసేశాడు.

అరుంధతి తన భర్తను పీడించే సమస్యను అర్థం చేసుకుని, అతనికి పశ్చాత్తాపం తప్ప తరుణోపాయం లేదని నిశ్చయించి, ఒక అద్దాల పెట్టెలో ఆ కుక్క శవాన్ని ఉంచి, తన భర్త నిత్యమూ ఆ కుక్కను

చూస్తూ ఉండగలందులకు అతని గదిలో పెట్టించింది.

కొంతకాలం జయచంద్రుడికి జీవితం స్వర్ణతుల్యంగా గడిచింది. అతనికి భార్య అంటే చాలా ప్రేమ. ఆమె పైన అతనికి ఎన్నడూ చిరాకు కలిగేది కాదు. ఆమె కూడా చాలా వివేకం కలది కావటంచేత అతనికి చిరాకు రాకుండా అతి జాగ్రత్తగా మనులుతూ వచ్చింది.

కాని కొంతకాలమయ్యాక అరుంధతి ఏదో అనేసరికి అతనికి చరున కోపం వచ్చేసింది. కోపావేశంలో అతను తోకతోక్కిన కావల్లే ఆయిపోయి, గబగబా అటూ ఇటూ పచారు

చెయ్యసాగాడు. అరుంధతి భయపడి, "కోపంలో నన్ను తూలి ఎమీ అనకండి. మీకా కుక్క మీద ఎంతో అభిమానమన్నారు గద. దాని గతి ఏమయిందో చూడండి?" అని ప్రాధేయపడింది.

ఆ మాట విని వివేకం తెచ్చుకోవటానికి మారుగా జయచంద్రుడు, "నీ వదరు డేమిటి? దాని గతే నీకూ పట్టితే నా ప్రాణం సుఖపడి పోతుంది," అన్నాడు.

మరుక్షణం అరుంధతి శవం అద్దాల పెట్టెలో కుక్కతో బాటు అతనికి కనిపించింది. క్షణంలో అతని ఆగ్రహవేశం పూర్తిగా దిగి పోయింది. అతను జుట్టు

పిక్కున్నాడు, ఏడ్చాడు. తన కిది అన్నింటినీ మించిన శిక్ష అనుకున్నాడు.

అతను ఆ అద్దాల పెట్టెతో సహా తన దేశానికి తిరిగిపోయి, రోజూ తన భార్య శవాన్ని, కుక్క శవాన్నీ చూసుకుని ఏడుస్తూ, "ఇంతకన్న నా కింకెం శిక్ష జరుగుతుంది?" అనుకునేవాడు.

రోజులు గడిచిన కొద్దీ అతని అహం కారమూ, ధూర్తత్వమూ నశించిపోసాగాయి. కొంత కాలానికి అతను పరమసాధువుగా తయారయ్యాడు. ఈ మార్పు చూసి అతని తండ్రి, అయన కింద కొలువు చేసేవారూ ఎంతో సంతోషించారు. అదివరకు అతనికి

ఎడంగా ఉండేవాళ్ళు ఇప్పుడతని వద్దకు వచ్చి అతన్ని పరామర్శించి వెళ్ళసాగారు.

ఒకనాడు జయచంద్రుడు ఒంటరిగా కూర్చుని ఉండగా ఒకసాధువు లాటి వాడతని వద్దకు వచ్చి, "నాయనా, నేనే నీకు పరమిచ్చిన సిద్ధుణ్ణి. నా పేరు యోగీశ్వరుడు," అని చెప్పాడు.

జయచంద్రుడు లేచి అయనకు పండనం చేసి, "అయ్యా, మీ కోసం ఎంతగానో వెతికాను! మీరిచ్చినది ఎలాటి పరమో చూడండి. నా ప్రాణమిత్రుడు మూగవాడై ఉన్నాడు. నన్ను విశ్వాసంతో కొలిచిన కుక్క, నా ప్రాణంతో సమానమైన నా భార్య శవాలుగా పడి ఉన్నారు. వాళ్ళను బతికించుకోలేని ఈ పరం నా కెందుకు? దాన్ని ఉపసంహరించండి," అని వేడుకున్నాడు.

"నా కోసం సువు వెతుకుతున్నావని నాకు తెలుసు. నేను ఆ అశ్రమంలో ముని రూపంలో నీకు కనిపించాను. కాని సువు నన్ను గుర్తించలేదు. నీ కుక్క గుర్తించింది. ఇప్పుడైనా మించి పోయింది లేదు, నా పరాన్ని నేను ఉపసంహరించుకుంటాను. అప్పుడా పరం వల్ల, ఇంతకాలంగా నీకు కలిగిన నష్టాలన్నీ సరి అవుతాయిలే," అన్నాడు సిద్ధుడు.

అయిన అమాట అన్న మరుక్షణమే అద్దాలపెట్టె తెరుచుకుని అరుంధతీ, కుక్కా బతికి వచ్చారు. ఆ సమయంలో అక్కడికి వచ్చిన గుణమిత్రుడు, "మిత్రమా! ఏం అదృష్టం!" అని కేక పెట్టాడు.

తరవాత జయచంద్రుడు అత్యంత సాధుస్వభావం కలిగి, అందరికీ ఇష్టుడై, తన తండ్రి అనంతరం ప్రజారంజకంగా చాలాకాలం పరిపాలన చేశాడు.

బేతాళు డీ కథ చెప్పి, "రాజా, తన కోసం జయచంద్రుడు వెతుకుతున్నట్టు తెలిసి కూడా యోగీశ్వరుడు అతన్ని ఎందుకు ఉపేక్ష చేశాడు? తా నిచ్చిన వరం అతనికి తీరా మంచిగా ఉపయోగించే దశలో దాన్ని ఎందుకు ఉపసంహరించాడు? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పక పోయావో నీతల పగిలి పోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "జయచంద్రుడికి సిద్ధు డిచ్చిన వరం దుర్వినియోగం

కావటానికి కారణం జన్మతః అతనికి గల క్రోధావేశం. అందుకే ముని రూపంలో కనిపించినప్పుడు సిద్ధుడు కోపోద్రేకాన్ని నిగ్రహించుకోమని సలహా ఇచ్చాడు. తీవ్రమైన శిక్ష పొందితే తప్ప జయచంద్రుడు తన కోపోద్రేకాన్ని నిగ్రహించుకోలేక పోయాడు. జయచంద్రుడు పూర్తిగా సాధు వయాక అతను వరం పల్ల ప్రయోజనం పొందే స్థితిలో ఉన్నమాట నిజమే కాని, అలాంటికోరిక అతనిలో పూర్తిగా నశించింది. తన స్నేహితుడికి మాట రావటమూ, తన కుక్కా, భార్యా బతకటమూ కన్న అతనిలో ఏ కోరికా మిగలలేదు. వరం ఉపసంహరం అయితేనేగాని అవి జరగవు. అందుచేతనే సిద్ధుడు తా నిచ్చిన వరాన్ని ఉపసంహరించేశాడు," అన్నాడు.

రాజు కీ విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

పోయిన ఉంగరం

ఒక గ్రామంలో ఒక గృహస్థు మొదటిభార్య మరణించింది. ఆమెకు దేవీప్రసన్ను డని ఒక కొడుకున్నాడు. మొదటిభార్య పోయిన మీదట ప్రసన్నుడి తండ్రి రెండోభార్యను చేసుకున్నాడు. ఆమెకు కూడా ఒక కొడుకు కలిగాడు.

ప్రసన్నుడు యుక్తవయసు రాకమునుపే దేశసంచారం చెయ్యాలన్న కోరిక కలిగి, "నాన్నా, నేను కొంతకాలంపాటు దేశాలు తిరిగి వస్తాను. అలా తిరిగినవారికి స్వస్థలం మీద అభిమానం జూస్తే అవుతుందంటారు. ఎప్పుడు తిరిగి వస్తానో చెప్పలేను, కాని బతికి ఉంటే తప్పక తిరిగి వస్తాను," అని తండ్రితో అన్నాడు.

తన పెద్దకొడుకు ఎదిగే వయసులో ఉన్నాడు, కొద్ది సంవత్సరాల అనంతరం వాణ్ణి గుర్తించటం కూడా అసాధ్యం కావచ్చు. అందుచేత ప్రసన్నుడి తండ్రి

వాడికి తన మొదటిభార్య ఉంగరం గుర్తుగా ఇచ్చి, దాన్ని పారెయ్యకుండా వెంట ఉంచుకోమన్నాడు.

అనేక సంవత్సరాలు గడిచాయి. ప్రసన్నుడు ఏమయ్యాడో ఎక్కడ ఉన్నాడో, అసలు జీవించి ఉన్నాడో లేదో కూడా ఎవరికీ తెలీదు. కాని వాడు చివరకు తిరిగి వచ్చాడు. అయితే వాడు ఇంటికి వచ్చే దారిలో వాడి తల్లి తాలూకు ఉంగరం కాస్తా పారేసుకున్నాడు.

తన కొడుకు గుర్తు పట్టరానంతగా మారి పోయినప్పటికీ, వాడు తిరిగి వచ్చినందుకు తండ్రి చాలా సంతోషించి, వాడు చెప్పిన దంతా నమ్మాడు. ప్రసన్నుడి సవతితల్లి మటుకు చాలా చిరాకుపడింది. ఎందుకంటే తన కొడుకు ఆస్తిలో సగం పంచుకోపటానికి సవతికొడుకు తిరిగి వచ్చాడు. ఆమె తన భర్తతో, "ఇన్నేళ్ళుగా ఈ ఇల్లా

వాకిలి ఎంతో శ్రద్ధగా చూసుకుంటూ వచ్చాను. ఎవరో దారిన పోయే దానయ్య, నీ కొడుకునే నంటూ ఇందులో వాటా కాజేయ వచ్చాడు," అన్నది.

ఉంగరం గుర్తులేకుండా వచ్చిన తన పెద్దకొడుకును తండ్రి బయటికి విధిగా సాగనంపవలసి వచ్చింది. ఆయన చాటుగా వాడి చేతిలో నాలుగురూపాయలు పెట్టి, "ఎలాగైనా ఆ ఉంగర సంపాదించి తిరిగి రా బాబూ," అన్నాడు.

ప్రసన్నుడు నాలుగు రోజుల పాటు ప్రయాణం చేసి ఒక శీతారణ్యం ప్రవేశించాడు. అక్కడ అతనికొక ముసలిది కనిపించింది. ఆమె చాలా కట్టెలు పోగుచేసి అలవిగానంత పెద్ద మోపు కట్టి, దాన్ని నెత్తి నెత్తుకోలేక అవస్థ పడుతున్నది. అతనామెకు సహాయంపట్టి మోపును నెత్తిన పెట్టాడు.

ముసలిది, "రాకరాక ఇటువంటి చోటికి వచ్చావేం, నాయనా? వెంటనే వచ్చినదారి పట్టి వేగంగా వెళ్ళిపో. నేను ఇంతకన్న నీకు ప్రత్యుపకారంగా ఏమీ చెప్పలేను," అని గొణిగింది.

"అవ్వా, ఎన్ని కష్టాలైనా భరించాను గాని వాటికెన్నడూ వెన్నుచూపి ఎరగను," అన్నాడు ప్రసన్నుడు.

అతనా ముసలిదాన్ని విడిచి ముందుకు సాగి, కొద్దిసేపట్లోనే ఒక రాక్షసుణ్ణి చూశాడు. ఆ రాక్షసుడు తన గోళ్ళతో చెట్ల పైభాగాలు గిల్లేస్తున్నాడు. వాడు చూడటానికి మహా భయంకరుడుగా ఉన్నప్పటికీ, ప్రసన్నుణ్ణి పలకరించి నవ్వుడు వాడి మాట తిరు మర్గాడగానే ఉన్నది.

"పని కోసం తిరుగుతున్నట్టున్నావే, తమ్ముడూ? నా కింద పనికి కుదురుతావా ఏమిటి?" అన్నాడు రాక్షసుడు ప్రసన్నుడి కేసి పరీక్షగా చూస్తూ.

"పని ఏమిటి? జీతమెంత?" అని ప్రసన్ను డడిగాడు.

"నువ్వు చెయ్యవలసిన పని ఏమంటే ఈ అడవి కుండా దారి చెయ్యాలి. ఒక సంవత్సరం పూర్తి అయేసరికి నువ్వు అడవి అవతలి చివరదాకా దారి చేస్తేవా అవతలి చివర నీ కొక చెట్టు, దానిపైన ఒక గువ్వ గూడూ కనిపిస్తుంది. ఆ గూట్లో రాజుగారి రత్న మాణిక్యాలు దొరుకుతాయి. అవే నీ జీతం. ఏడాది పూర్తి అయేసరికి నువ్వు దారి చెయ్యలేకపోతివా, బతికి ఉన్నవాళ్ళూ నా కింద జీతం చెబి బోకరుగా పని చెయ్యాలి. సమ్మతమేనా?" అన్నాడు రాక్షసుడు.

"గత్యంతరం లేనివాణ్ణి! దేనికైనా ఒడి గట్టాలి," అన్నాడు ప్రసన్నుడు.

అతను రాక్షసుడి ఇంట అడుగు పెట్టగానే ముసలిది అక్కడ కనిపించింది. కాని అమె ప్రసన్నుణ్ణి గుర్తించనట్టు నటించింది. అమె రాక్షసుడి భార్య అనీ, రాక్షసుడికి భయపడు తుందనీ గ్రహించి, ప్రసన్నుడు కూడా అమెను అదివరకు ఎన్నడూ చూడనట్టే, ప్రవర్తించాడు.

మర్నాడు ఉదయం రాక్షసుడు ప్రసన్నుడి చేతి కొక గొడ్డలి ఇచ్చి, అడవిలో ఒక చోటికి తీసుకుపోయి, "ఎంత త్వరగా పని ప్రారంభిస్తే అంత మంచిది. ఏ మంత కష్టమైన పని కాదు," అని ఒక చెట్టును మొదలు వట్టుకుని, ఎందుపుల్లను విరిచి నట్టు, పెళుక్కున విరిచి చూపి, తన పని మీద తాను వెళ్ళిపోయాడు.

కాని ప్రసన్నుడు గొడ్డలి తీసుకుని మరొక చెట్టును కొట్టటం ప్రారంభించినప్పుడు దాని కర్ర గట్టిగా ఉండటం తెలిసివచ్చింది. ఆ చెట్ల పేరే రాలికర్రచెట్లు.

చీకటి పడి ప్రసన్నుడు ఇంటికి తిరిగి వచ్చాక రాక్షసుడు, "పని చురుకుగా సాగు తున్నదా?" అని అడిగాడు.

"చురుకుగా సాగటమా? అబ్బో, ఆ చెట్లు చాలా గట్టివి," అన్నాడు ప్రసన్నుడు నిస్సహగా.

"నా పనివాళ్ళంతా పట్టి సోమరిపాతులు. ప్రతి ఒక్కడూ నువన్న మాటే అన్నాడు," అన్నాడు రాక్షసుడు.

సోమరిపాతు అనిపించుకోవటం ప్రసన్నుడికి చాలా బాధ అయింది. మర్నాడు మరింత శ్రమపడ్డాడు. కాని ఫలితం చాలా కొద్ది. ప్రసన్నుడు రోజుకు ఒకటి రెండు చెట్లకన్న పడగొట్టలేక పోవటం చూసి రాక్షసుడు చాలా అనందం చెందాడు.

కొద్దిరోజులు గడిచాక ఒక ఉదయం ప్రసన్నుడు గడ్డలి తీసుకుని వెళుతుండగా అడవిలో పుల్లలైరుతూ ముసలిది వెనకటి లాగే కనబడింది.

"చూడు, బాబూ. ఈ దుర్మార్గుడు మిగిలిన వాళ్ళను అన్యాయం చేసినట్టే నిన్ను చెయ్యబోతున్నాడు. నువ్వు కొట్టే చెట్ల నుంచి డెబ్బై చెట్లు వదిలేసి డెబ్బైఒకటో వరస చెట్లు నరుక్కుంటూపో. ఈ సంగతి రాక్షసుడి కే మాత్రమూ తెలియనికు. రాక్షసుడు చెప్పిన చోటకూడా కొంచెంకొంచెంగా పని సాగుతున్నట్టే కనిపించనీ," అని చెప్పి ముసలిది అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయింది.

ప్రసన్నుడు వెంటనే ఆమె చెప్పిన ప్రకారం చెట్లు లెక్కపెట్టుకుంటూ పోయి, తాను మొదట కొట్టిన చెట్లు నుంచి డెబ్బై

ఒకటో చెట్టును గడ్డలితో ఒకపెట్టు పెట్టే సరికి అది బెండు విరిగినట్టు విరిగిపడింది. అవరసలోనే మరొక చెట్టును కూడా అలాగే ఒక్క గడ్డలిపెట్టుతో పడగొట్టి గలిగాడు ప్రసన్నుడు. అతనికి ఎక్కడలేని ఉత్సాహమూ వచ్చింది. చీకటి పడేలోపుగా ఒక పందచెట్లు పడిపోయి అడవిలోకి చాలా దూరం దారి ఏర్పడింది.

అది మొదలు అతను రోజూ ఎక్కువ సేపు అడవిలో రహస్య మార్గం తయారు చేస్తూ, కొద్దిసేపు పాతస్థలంలో పనిచేసి, తెగ అలిసి ఇంటికి పోయేవాడు. పని ఎలా సాగుతున్నదని రాక్షసుడు అడిగితే, "ఏం

సాగుతుంది? అవేం చెట్టు? రాతిచెట్టు!" అనేవాడు. రాక్షసుడు లోలోపల చాలా సంతోషించేవాడు.

రాక్షసుడు పెట్టిన గడువు బిపోవస్తుండగానే ప్రసన్నుడు అడవికుండా దారి పూర్తి చేసి, అవతలి పక్కనున్న మైదానాన్ని చేరాడు. అతను ఒక చెట్టు పద్దకు రాగానే దానిపై నుంచి గువ్వ ఒకటి ఎగిరిపోయింది. ప్రసన్నుడు ఆ చెట్టెక్కి దానిమీద ఉన్న గూటిని చూశాడు. అందులో ఎన్నో రత్నాలూ, మాణిక్యాలూ గల నగలున్నాయి. అతను లోగడ పొగొట్టుకున్న ఉంగరం కూడా అందులోనే ఉన్నది.

ప్రసన్నుడు వరమానంద భరితుడై ఆ నగలనూ, తన ఉంగరాన్ని తీసుకుని చెట్టు దిగి వచ్చాడు. వెళ్ళి వస్తానని రాక్షసుడితో చెప్పే అవసరం కూడా అతనికి లేదు, అందుచేత అతను తిన్నగా రాజుగారిని చూడబోయాడు.

రాజుగారు తన నగలు ఇక దొరకవని నిరాశ చేసుకుని ఉన్నాడు. అందుచేత, ప్రసన్నుడు వాటిని తెచ్చి ఇవ్వగానే ఆయనకు ఎక్కడలేని ఆనందమూ కలిగింది. ఆయన తన ఆఖరు కుమార్తెను ప్రసన్నుడికిచ్చి పెళ్ళిచెయ్య నిశ్చయించాడు.

ప్రసన్నుడి తండ్రికి శుభలేఖ వెళ్ళింది. తన పెద్ద కొడుకుకు తన ఆస్తి పంచుకునే గీత లేకపోయినా, రాజకుమార్తెను పెళ్ళాడే అదృష్టం పట్టినందుకు తండ్రి వరమానందం చెంది, పెళ్ళికి బయలుదేరాడు. ఆయన రెండోభార్య, పెళ్ళికి తాను కూడా వస్తానన్నది.

"ఎంతో కాలంగా ఇల్లూ, వాకిలీ చూసుకుంటున్నావు గద, వాటినే చూసుకుంటూ ఇంటనే ఉండు," అన్నాడు భర్త.

ప్రసన్నుడికి, రాజకుమార్తెకూ వైభవంగా పెళ్ళి జరిగింది. వారు రాజుగారి నగరం లోనే చాలాకాలం హాయిగా జీవించారు.

దేవుడికన్న గొప్పవాడు

ఒకరోజు అక్కరుపాదుషా ఇలా అడిగాడు:
"ఎవరు గొప్ప? నేనా, లేక దేవుడా?"

"నిశ్చయంగా తమరే," అన్నాడు
వీర్పల్.

"ఎందుచేత?" అని పాదుషా వీర్పల్ను
ప్రశ్నించాడు.

"ఎందుచేతనంటే, దేవుడు కూడా
చెయ్యలేని పని ఒకటి తమరు చేయగలరు!"
అన్నాడు వీర్పల్.

"నీ కేమైనా మతిపోయిందా ఏమిటి?
దేవుడొక పని చెయ్యలేడని, అది నేను
చెయ్యగలనని నువ్వు నిజంగా నమ్ము
తున్నావా?" అన్నాడు పాదుషా.

"అవును, మహారాజా," అన్నాడు
వీర్పల్.

"దేవుడు చెయ్యలేని పని అంటూ
అసలు లేనేలేదు," అన్నా డొక సభికుడు.
అతనికి వీర్పల్ పైస అసూయ.

"ఉన్నది, ఉన్నది," అన్నాడు వీర్పల్,
గొంతు పెద్దదిచేసి.

"ఉంటే అది చాలా హేయమైన పని
అయి ఉండాలి," అన్నాడు సభికుడు.

"అంటే, మన పాదుషాగారు హేయ
మైన పనులు చేస్తారని నీ అభిప్రాయమా?"
అని వీర్పల్ ఆ సభికుణ్ణి నిలవదీసి
అడిగాడు.

"ఛీ, ఛీ! అదేమీ లేదు. నేను చెబు
తున్నది దేవుడు చేసే పనులను గురించి,"
అన్నాడు సభికుడు.

"ఒక పని దేవుడు చెయ్యలేడని, దాన్ని
మన పాదుషాగారు చెయ్యగలరని
నే నన్నాను. ఆ సందర్భంలో నువ్వు, దేవుడు
చెయ్యలేనిది హేయమైన పనులు మాత్రమే
నన్నావు. అంటే, మన పాదుషాగారు అలాటి
పనులు చేస్తారనగా, నీ అభిప్రాయం?"
అన్నాడు వీర్పల్.

సభికుడు బిత్తరపాయి, కంగారుపడుతూ, ఊబిలో దిగినట్టయిపోయి, "మహారాజా, అలాటి దురాలోచన నాకు ఏ కోశానా లేనే లేదు. నా మాటకు అలాటా చెడ్డ అర్థం వస్తుందని నేను ఊహించనైనా లేదు," అని ప్రాధేయపడ్డాడు.

పాదుషా చిరాకుపడుతూ, "సరేలే, ఆ గొడవ అంతటితో వదిలియ్యి," అని సభికుడితో అని, బీర్పల్తో, "బీర్పల్, నువ్వు యాముసేపు నాస్పృకుండా, దేవుడు చెయ్యలేని పని నేనేది చెయ్యగలనే వెంటనే చెప్పియ్యి," అన్నాడు.

"అవసరమైతే మీ రేమనిషికైనా యావ జ్ఞీప దేశబహిష్కార శిక్ష విధించగలరా, లేదా?" అని బీర్పల్ అడిగాడు.

"తప్పక విధించగలను. ఎవడైనా మరీ పెద్ద నేరం చేస్తే, వాడికి యావజ్ఞీప దేశబహిష్కరణ శిక్ష విధించటానికి ఏమాత్రమూ వంకోచించను," అన్నాడు పాదుషా.

"ఇక నేం? దేవుడు కావాలన్నా అలాటి శిక్ష ఎవరికి విధించలేడు," అన్నాడు బీర్పల్.

"ఎందుకు విధించలేదా?" అని పాదుషా అడిగాడు.

"ఎందుకు విధించలేడంటే, విశ్వమంతా దేవుడి రాజ్యమే గనక! ఆయన అధికారం చలామణి కాని చోటంటూ లేదు గనక! ఎవడు ఎంత గొప్ప అపరాధం చేసినా దేవుడు వాణ్ణి తన రాజ్యం నుంచి బహిష్కరించలేడు. బహిష్కరణ విధించిన మనిషిని ఎక్కడికి పంపాలో దేవుడికి తెలీదు. కాని తమ రా పని తేలికగా చెయ్యగలరు. అందుకే, దేవుడు చెయ్యలేని పనులు కొన్ని తమరు చెయ్యగల రన్నాను," అన్నాడు బీర్పల్.

అక్కరు పాదుషా అతని సమాధానానికి చాలా సంతోషించాడు. బీర్పల్ ఓడిపోతాడనుకున్న వారికి పరాభవ మయింది.

శౌధూలకర్ణుడు

గౌతమ బుద్ధుడు క్రావస్తీ నగర సమీపంలో అనాథపిండకుడి జేతవనంలో ఉంటుండగా ఒకనాడు ఉదయం ఆనందుడు భిక్షాపాత్ర తీసుకుని భిక్ష కొరకు క్రావస్తీ నగరంలోకి వెళ్ళాడు. కావలసిన భిక్ష దొరికింది. ఆనందుడు దాన్ని తిని, మంచి నీటి కోసం ఒక బావి వద్దకు వెళ్ళాడు.

అప్పుడే ప్రకృతి అనే చండాల కన్య ఆ బావిలో నీరు తీసుకుని బయలుదేరి పోతున్నది. ఆనందుడు ఆమెతో, "అక్కా, నాకు కొంచెం నీరు పాయ్యి," అన్నాడు.

"అన్నా, నేను చండాల కన్యను," అన్నది ప్రకృతి.

"అక్కా, నేను నీ కులమూ, జాతి అడగలేదే! తాగడానికి కాసిని నీళ్ళు పాయ్యి," అన్నాడు ఆనందుడు.

ప్రకృతి అతనికి మంచి నీరు పోసింది. దాన్ని తాగి అతను తన దారిన బయలు

దేరాడు. ఆనందుడి యౌవనమూ, కంఠ స్వరమూ, కళా కాంతులూ ప్రకృతిలో అనురాగం రేకెత్తించాయి. ఆమె అతన్ని భర్తగా పొందాలని తీర్మానించుకున్నది.

ఆమె ఇంటికి వెళ్ళి, కొన్ని మంత్ర శక్తులు గల తన తల్లితో తనకు కలిగిన ప్రేమ వికారం గురించి చెప్పి, ఆనందుణ్ణి తమ ఇంటికి రప్పించమన్నది. అతన్ని తెప్పించకపోతే తన ప్రాణాలు నిలవవన్నది.

కూతురి మాట తీసి వెయ్యలైక తల్లి తమ సట్టెంటు అలికి ముగ్గుపెట్టి అగ్ని రగిల్చి, మంత్రాలు చదువుతూ, జిల్లేడు పూలు హోమం చెయ్యి సాగింది. ఆమె ఇలా చేస్తుంటే, విహారంలో ఉండిన ఆనందుడికి మతి చలించి, అతను అక్కడినుంచి బయలుదేరి చండాల వాటికకు వచ్చి, ప్రకృతి ఉండే ఇంట ప్రవేశించి, హోమ వేదిక దగ్గర నిలబడ్డాడు. అతనికి దుఃఖం

అగలేదు. అతను తనలో, "నాకి మహావద ఎలా తప్పకుంది? బుద్ధభగవానుడా, నువ్వే నాకు దిక్కు," అనుకున్నాడు.

అనందుడి స్థితి బుద్ధుడికి అవగతమైంది. ఆయన చండాలిని మంత్రాలను నిర్వీర్యం చేశాడు. అనందుడు తిరిగి విహారానికి బయలుదేరాడు.

తన తల్లియొక్క మంత్రశక్తి చేత ఇంటి దాకా వచ్చిన అనందుడు తిరిగి వెళ్ళి పోవటం చూసి ప్రకృతి, అత నెందుకు అలా వెళ్ళిపోతున్నాడని అడిగింది.

"అమ్మా, నా మంత్రాల కన్న శక్యముని శక్తి హెచ్చు. ఆ శక్తిని మించిన మంత్రాలు

ప్రపంచంలో లేవు," అని ప్రకృతితో ఆమె తల్లి అన్నది.

ప్రకృతి ఆ రాత్రి స్నానం చేసి, నగలన్ని తీసేసి, ఒక మాసిన బట్ట కట్టుకుని, వెళ్ళి నగరద్వారం దగ్గర చేరింది. తెల్లవారగానే అనందుడు మామూలు ప్రకారం భిక్ష కోసం నగరంలోకి వచ్చాడు.

ప్రకృతి అతని వెనకే నడుస్తూ, అతను అగిన చోట ఆగుతూ, అతన్ని అనుసరించి విహారానికి వెళ్ళింది.

బుద్ధు డామెను చూసి, "ప్రకృతి, నువ్వు అనందుడి వెనక ఎందుకు తిరుగు తున్నావు?" అని అడిగాడు.

"స్వామీ, నేను అతన్ని భర్తగా కోరు తున్నాను," అన్నది ప్రకృతి.

"అలా అయితే నీవు నీ తల్లిదండ్రుల అనుమతి పొంది ఇక్కడే ఉండిపో," అన్నాడు బుద్ధుడు.

ప్రకృతి తల్లిదండ్రులను పిలుచుకు వచ్చి వారి చేత ఒప్పించింది. బుద్ధు డామెకు భిక్షుకీవేషం ఇప్పించి, ధర్మబోధ చేసి, అనందుడికి సేవకురాలుగా నియ మించి, ఆమెను బౌద్ధసన్యాసినిని చేశాడు.

బుద్ధుడు ఒక చండాలకన్యకు సన్యాసం ఇచ్చాడని తెలియగానే క్రావస్తీ నగరం లోని

బ్రాహ్మణులు అగ్రహం చెంది, రాజైన ప్రసేనజిత్తును వెంటబెట్టుకుని జేతవనం లోని అరామానికి వచ్చారు. బుద్ధుడు ఆ వచ్చినవారి ఆక్షేపణలు విని, "చండాల కన్య అయిన ప్రకృతి యొక్క పూర్వజన్మ కథ చెబుతాను వినండి," అని ఇలా చెప్పకొచ్చాడు:

గంగాతీరాన గల ఒక మహారాజు ప్రాంతంలో త్రిశంకువు అనే ఒక మతంగ రాజుండేవాడు. అతను సమస్త వేదాలూ, ఇతిహాసాలూ, శాస్త్రాలూ చదివి, వాటి రహస్యాలన్నీ తెలుసుకున్నాడు. అతనికి గల జ్ఞానం అపారం.

ఈ త్రిశంకువు అనే మతంగరాజుకు శార్దూలకర్ణుడనే బహుచక్రని కొడుకుండే వాడు. అతను తండ్రి వద్ద వేదాలనూ, వేదాంగాలనూ, ఇతిహాసాలనూ, శాస్త్రాలనూ అభ్యసించాడు. రూపవంతుడూ, శీల వంతుడూ, గుణవంతుడూ, పండితుడూ అయిన తన కుమారుడికి యుక్తవయసు వచ్చేసరికి, త్రిశంకువు అతనికి తగిన కన్య కోసం వెతకసాగాడు.

ఈతూటం అనే అగ్రహరాన్ని అనుభవించే పుష్కరసారి అనే బ్రాహ్మణుడికి ప్రకృతి అనే రూపవతి అయిన కుమార్తె ఉన్నది. ఆమెకు రూపంతోబాటు గుణ

శిలాలు కూడా ఉన్నాయి. ఆ పిల్లను తన కోడలుగా అడగటానికి త్రిశంకువు తన మతంగ పరివారంతోనూ బయలుదేరి వెళ్ళి, అగ్రహారానికి సమీపంలో ఉన్న ఉద్యాన వనంలో ఆగాడు. ఎందుకంటే పుష్కర సారి నిత్యమూ ఆక్కడికి వచ్చి తన శిష్యుల చేత అధ్యయనం చేయిస్తాడు.

అలాగే పుష్కరసారి ఒక రథం మీద ఎక్కి, అయిదు వందల మంది శిష్యులు వెంటరాగా ఉత్కటాగ్రహారం నుంచి ఉద్యానవనానికి వచ్చాడు. త్రిశంకువు అయినకు ఎదురు వెళ్ళి స్వాగతం చెప్పి, "అయ్యా, నా కుమారుడు శార్దూలకర్ణుడికి

మీ కుమార్తె ప్రకృతిని భార్యగా ఇవ్వవలసిందని కోరటానికి వచ్చాను. మీ వంశ చారానికి తగినట్టుగా ఓరి ఇచ్చుకుంటాను," అని తాను వచ్చిన పని చెప్పాడు.

ఒక మాతంగుడు తనతో ఇలా అనటం పుష్కరసారికి తీరని అవమానమనిపించి, భరించరాని అగ్రహం కలిగింది. "ఛీ, జ్ఞాన హీనుడా! చండాలుడా! వేదపారంగతుణ్ణి అయిన బ్రాహ్మణ్ణి, నన్నిలా అవమానం చేస్తావా? నువ్వు కోరదగని దాన్ని కోరుతున్నావు. బంగారానికి బూడిదకూ ఎంత తేడా ఉన్నదో, వెలుతురుకూ చీకటికీ ఎంత తేడా ఉన్నదో, ఉత్తమకులంలో పుట్టిన

నాకూ, చండాలుడివిగా పుట్టిన నీకూ అంత తేడా ఉన్నది. నాతో సంబంధం చెయ్యా లని చూడటం నీకు ప్రమాదకరం," అన్నా డాయన. దానికి త్రిశంకువు జలా చెప్పాడు :

"అయ్యో, బంగారానికి బూడిదకూ ఉండే తేడా, వెలుతురుకూ చీకటికీ ఉండే తేడా అందరికీ తెలుస్తూనే ఉన్నది. కాని అలాటి తేడా బ్రాహ్మణుడికి మరొక జాతివాడికి మధ్య తెలియటం లేదే. బ్రాహ్మణుడు ఆకాశం నుంచి ఉడిపడలేదు, భూమిని చీల్చుకుని రాలేదు, అరణి మధిపై అగ్ని పుట్టినట్టు పుట్టలేదు—అందరి లాగే తల్లి గర్భాన పుట్టాడు. ఇతర వర్ణాలవారూ అంతే. చచ్చి

పోతే బ్రాహ్మణుణ్ణి కూడా విసర్జిస్తారు, అనహ్నించుకుంటారు, తాళ్ళితే స్నానం చేస్తారు," అన్నాడు. మానవ శరీరాలన్నీ ఒకే విధంగానే నిర్మాణమయాయనీ, ఒక వర్ణం హెచ్చుగానూ, ఒక వర్ణం తక్కువ గానూ బ్రహ్మ చేత సృష్టించబడిన దనటం అర్థంలేని మాట అనీ; అవులూ, గొర్రెలూ, పక్షులూ మొదలైనవి వేరువేరు జాతు లైనట్టుగా మానవులలో వేరువేరు జాతులు లేవనీ; నాలుగువర్ణా, లనేవీ, వాటి మధ్య వ్యత్యాసాలూ కేవలమూ సంకేతాలనీ; వాటిని మానవులే కల్పించుకున్నారనీ; మానవులలో బహిర్మనస్కు లైనవారు

బ్రాహ్మణులనిపించుకుని ప్రజల మన్నన పొందారనీ, అలాగే భూమిని ఆక్రమించు కుని, క్షత్రాలకు అధిపతులై క్షత్రియులని పించుకున్నారనీ, ఇదే విధంగా తాము అనుసరించిన జీవిత విధానాలను బట్టి కొందరు వైశ్యులూ, కర్షకులూ, శూద్రులూ, మాతంగులూ అనే పేర్లు పొందారనీ త్రిశం కువు చెప్పాడు.

అతని జ్ఞానానికి, విద్యత్తుకూ పుష్కర సారి నిర్ధాంతపోయాడు. పుష్కర సారి అతన్ని ఎన్నో ప్రశ్నలు వేశాడు. త్రిశంకువు అన్నిటికీ సమాధానం చెప్పి, “ఓ బ్రాహ్మణా, పూర్వం బ్రహ్మ దేవతలకు శ్రేష్టుడుగా ఉండేవాడు. ఆ బ్రహ్మను నేనే. నేనే కొశికు డనే ఇంద్రుణ్ణి అయాను. తరవాత అరణేమి గౌతముణ్ణి అయాను. ఆ తరవాత శ్వేతకేతువు అనే మహర్షి నయాను. అటు పిమ్మట శుకపండితుడుగా జన్మించి నాలుగు వేదాలను విభజించాను,” అన్నాడు.

ఈ మాట విని పుష్కర సారి, “ఓ త్రిశంకూ, నీవు పరమజ్ఞానివి. నీ కొడుక్కు నా కుమార్తె నిచ్చి చేస్తాను,” అన్నాడు సంతోషంగా.

ఈ మాట తమ గురువు నోట వచ్చేసరికి ఆయన శిష్యులు అయిదుపందలమంది కేకలు పెడుతూ, “ఇంత మందిమి బ్రాహ్మణులం ఉండగా మీ ప్రకృతిని చండాలుడి కెలా ఇస్తారు?” అని ఆక్షేపణ తెలిపారు. కాని పుష్కర సారి వారిని ఊరుకోమని, “ఈ త్రిశంకువు చెప్పినది అమోఘం, వాస్తవం, నిశ్చయం,” అన్నాడు.

బుద్ధుడు తన అనుచరులకు ఈ కథ చెప్పి, “ఓ భిక్షువులారా, నేనే ఆ త్రిశంకు వును, ఆనందుడే ఆ నాటి శార్థాలకర్ణుడు, అప్పటి ప్రకృతే ఇప్పటి ప్రకృతి. ఆమెకు తన పూర్వభర్త మీది అసురాగం ఇంకా అలాగే ఉన్నది. ఆమెకు నేను జ్ఞానం కలిగించాను,” అన్నాడు.

దారిలోనిచిత్రం

ఒకనాడు పాపన్న పని మీద బస్తీ వెళ్ళు తూండగా ఒక పల్లె సమీపంలో దారి పక్కన అతని కొక బొమ్మపటం కనిపించింది. ఎవరో కుర్రాడు అట్టమీద లక్ష్మీదేవి బొమ్మ వేశాడు. పాపన్న దాన్ని తీసి, దుమ్ము దులిపి చూశాడు. అది పూజ కోసం వేసి నట్టుగా ఉన్నది. ఆ బొమ్మ వేసిన కుర్రాడు పసుపురంగు కింద పసుపూ, ఎరుపు కింద కుంకమూ, నీలం నలుపు రంగుల కింద ఆరంగుల నిరాలూ వాడాడు. అది సిద్ధ హస్తాదు వేసిన బొమ్మ కాకపోయినా చూడటానికి బాగానే ఉన్నది. అంత శ్రద్ధగా తయారు చేసిన బొమ్మను ఎవరు పారేశారో, ఎంతమంది తొక్కారో అని పాపన్న చాలా నొచ్చుకుని, దాన్ని బస్తీకి తీసుకుపోయి, తన సొంతడబ్బుతో చిత్రం వేయించాడు.

బస్తీలో పని పూర్తి అయ్యాక పాపన్న ఇంటి దారిపట్టి వస్తూండగా, దారిలో ఒక

చెట్టు కింద ఒక ముసలి అంధుడూ, వాడి ముసలి భార్య కూచుని కనిపించారు. వాళ్ళక్కడ కూర్చుని దారేపోయ్యే వాళ్ళని యాచిస్తున్నారు.

పాపన్నను చూసి ముసలిది, "ముసలాడు పడి లేచాడు, బాబూ. ఇంత గంజి తాగిస్తాను, ఏమైనా ధర్మం చెయ్యండి," అని అడిగింది.

జేబు తడిచి చూశుకుంటే పాపన్నకు డమ్మిడి కూడా దొరకలేదు. ఉన్న డబ్బులో కొంతపెట్టి చిత్రం కట్టించాడు. మిగతాది వీదకూ, విక్కికి దానం చేశాడు.

"నా దగ్గర ఏమీలేదే, నా చేతి ఉంగరం యిస్తే మీ కేమైనా ఉపయోగ పడుతుందా?" అన్నాడు పాపన్న.

ముసలిది వెంటనే అతన్ని గుర్తించి, "నువ్వు పాపన్నవు కాదు, నాయనా? బంగారపు ఉంగరం మాలాటి వాళ్ళకు దక్కు

ఉన్నది. రోజూ ముసలిది తన మొగుణ్ణి, లక్ష్మి పటాన్ని ఆ చెట్టు కిందే కూర్చోబెట్టి పాతూ వచ్చింది.

లక్ష్మిదేవి వాళ్ళకు అనుగ్రహించినట్టు కనబడింది. అంతకు పూర్వం వాళ్ళకు ఒక పూట కడుపు సగం నిండేది, మరో పూట అదీ ఉండేదికాదు. కాని ఇప్పుడు దారే పొయ్యే వాళ్ళంతా లక్ష్మి పటానికి దణ్ణం పెట్టుకుని, గుడ్డివాడి ముందు తృణమో, పణమో వేసి మరీ వెళుతున్నారు.

రెండు మూడు రోజులలా గడిచాక ఒక పదిహేనేళ్ళ కుర్రాడు అటుగా వచ్చి, ఆ పటాన్ని చూసి, "ఈ బొమ్మ నీకెలా దొరికింది?" అని గుడ్డివాణ్ణి అడిగాడు.

గుడ్డివాడు భయపడుతూ, "ఎవరు నాయనా, నువ్వు? ఏవరో ధర్మాత్ముడు పెట్టిన భిక్ష ఇది కూడా. ఇదే మమ్మల్ని కాపాడుతున్నది. నువ్వు కూడా ఇంత ధర్మం చేసిపో, బాబూ, నీకు మంచి లాభం కలుగుతుంది," అన్నాడు.

"ఇది నా బొమ్మే. అనుమానం లేదు. చక్కగా పటం కట్టించా రెవరో," అని ఆ కుర్రాడు పైకే అనుకోవటం విని గుడ్డివాడికి మరింత భయం వేసింది. వాడు భార్యను పిలుస్తూ, "ఒకసారి ఇటురావే.

తుందా? ఏదైనా తేలిక వస్తువుగా చూసి ఇయ్యి. నీ చేత్తో ఏమిచ్చినా మాకు సుఖి క్షమే," అన్నది.

"ఈ లక్ష్మిదేవి బొమ్మ తప్ప నా దగ్గర ఇంకేమీ లేదు," అన్నాడు పాపన్న.

"అదే ఇవ్వు, బాబూ. ఆ దేవికి పూజ చేసుకుంటూ బిచ్చమెత్తుకుంటాం," అన్నది ముసలిది.

ముసలాడు కూడా ఆ మాటే అన్నాడు. పాపన్న వాళ్ళ కాపటం ఇచ్చి ఇంటికి తిరిగి వచ్చేకాదు. అదృష్టవశాన ఆ ముసలి దంపతులకు అనాడు బాగా డబ్బులూ, ధాన్యమూ దొరికాయి. వాళ్ళ గుడిసె ఆ దగ్గరలోనే

ఎవరో అల్లరి పిల్లాడల్లే ఉంది. పటం కాస్తా ఎత్తుకు పోతాడేమో, చూడూ," అని పెద్ద కేకపెట్టాడు.

ముసలాడింకా మాట పూర్తి చెయ్యక ముందే ఆ కుర్రాడు పటం తీసుకుని, పరుగు లంకించుకున్నాడు. ముసలిది పచ్చి పటం పోయిన సంగతి తెలుసుకున్నది. భార్యాభర్త రిద్దరూ లబోదిబోమన్నారు. కాని ఎవరు వింటారు?

నిజానికి ఆ లక్ష్మీబొమ్మ వేసినది ఆ కుర్రాడే. వాడి పేరు రాములు. బొమ్మ మీద వాడు ఒక మూలగా తన పేర్లు కూడా రాసుకున్నాడు. వాడికి బొమ్మలు వెయ్యటం

ఒక పిచ్చి. చదువూ, చట్టు బండలూ లేకుండా వాడు అస్తమానమూ బొమ్మలు వేసేవాడు. తండ్రికి వ్యాపారం ఉన్నది. రాములు బుద్ధి కనీసం వ్యాపారంలోనన్నా ప్రవేశించలేదు. తన కొడుకు నిజమైన చిత్ర కారుడు కావాలంటే కష్టపడి చిత్రకళ అభ్యసించాలి. ఆ పైన ఏ రాజుగారి ప్రాస కమో దొరకాలి. అంతేగాని ఇలా పిచ్చి బొమ్మలు గీస్తే రాములు ఎందుకూ పనికి రాకుండా పోతాడు. అందుచేత రాములు తండ్రి తన కొడుకు వేసిన లక్ష్మీబొమ్మనూ, వాడి పరికరాలనూ చూసి మండిపడి, వాటిని దూరంగా పారేశాడు. రాములు తండ్రి

పారేసిన లక్ష్మీబొమ్మే పాపన్నకు దారి పక్కన దొరికింది.

చట్రం వేసిన తన బొమ్మను రాములు ఇంటికి తీసుకుపోయి, తన తండ్రి కంట పడకుండా దాచుదా మనుకున్నాడు, కాని తండ్రి దాన్ని చూడనే చూశాడు. ఆయన కోపంగా, "ఒరే, వెధవా! నేను అవతల పారేసిన ఆ దిక్కుమాలిన బొమ్మకు చట్రం కూడా కట్టించు కొచ్చావా? నీ కంత డబ్బె క్కడిది? నా జేబులో డబ్బులు తగ్గి నట్టుంటే ఏమో ననుకున్నాను, జేబులు కొట్టటం కూడా నేర్చావా?" అంటూ రాములు చెవి పట్టుకున్నాడు.

"లేదు, నాన్నా, డబ్బులు దొంగిలించ లేదు," అని రాములు నాలుక కరుచు కున్నాడు. దాన్ని ఒక గుడ్డి బిచ్చగాడి దగ్గర నుంచి దొంగిలించి తెచ్చినట్టు వాడు తండ్రి కెలా చెబుతాడు? అ మాట వింటే తండ్రి మరింత మండి పడతాడు. అందుకని రాములు, "దీన్ని ఎవరో తీసుకుపోయి, చట్రం వేయించుకుని పూజకు పెట్టు కున్నారు. ఈ పటాన్ని పూజిస్తే చాలా లాభం కలుగుతుందిట. ఇది నేను రాసిన బొమ్మే నని చెప్పేనరికి నా కిచ్చేశారు. మనం ఇంట్లో ఉంచుకుని పూజ చేస్తే మనకే లాభం పస్తుంది, నాన్నా," అన్నాడు.

"అయితే దీనితో ఎంతలాభం చేస్తావో చేసి పట్టుకురా. వట్టి చేతులతో ఇంటి కొచ్చావో నీకు అన్నం పుట్టదు," అంటూ తండ్రి రాముల్ని బయటికి గెంటాడు.

రాములు ఆ పటాన్ని తీసుకుని కాస్త డబ్బున్నవాళ్ళ ఇళ్ళకుపోయి, "బొమ్మ కొంటారా?" అని అడగసాగాడు: ఎవరూ కొనలేదు. కొందరు ఆ బొమ్మను చూస్తూనే, "ఫో అవతలికి," అని, వాణ్ణి కనిరారు. కొందరు వాణ్ణి చూసి నవ్వారు. మరి కొందరు ఊరికే ఇచ్చినా ఆ బొమ్మ తమ కక్కర్లే దని చెప్పేశారు.

రాములు ఆ పటాన్ని అమ్మటానికి ప్రయత్నిస్తూ, చివరకు పాపన్న "ఇంటికి కూడా వచ్చాడు.

పాపన్న ఆ పటాన్ని చూసి అశ్చర్యపోయి, "నీ కిది ఎలా దొరికింది?" అని రాముల్ని అడిగాడు.

"ఈ బొమ్మ నేనే గీశాను. మా నాన్న దాన్ని అవతల పారేశాడు. ఇది ఎలాగో ఒక ముసలి గుడ్డివాడి దగ్గరికి చేరింది. నాది నా కివ్వమంటే వాడివ్వలేదు. అందుకని దీన్ని ఎత్తుకొచ్చాను. తన జేబులో డబ్బు దొంగిలించి పోయి నేనీ బొమ్మకు చట్రం వేయించాననుకుని మా నాన్న నన్ను ఇంటి నుంచి తరిమేశాడు; డబ్బు లేకుండా ఇంటికి రావద్దన్నాడు," అని రాములు పాపన్నకు సంగతంతా చెప్పాడు.

"బొమ్మ మీద రాములు అని రాసి ఉన్నది, నీ పేరేనా?" అని పాపన్న అడిగాడు.

"అవునండి. నాకు బొమ్మలు గీసే పిచ్చి ఉన్నది. అది మా నాన్నకు చాలా కోపం," అన్నాడు రాములు.

"నీ బొమ్మకు చట్రం వేయించింది నేనే. దీన్ని అయిదు రూపాయలకు నేనే కొంటాను. ఆ డబ్బు తీసుకుపోయి మీ నాన్న కియ్యి," అంటూ పాపన్న బొమ్మ తీసుకుని, రాములు చేతిలో అయిదు రూపాయలు పెట్టాడు.

తరవాత పాపన్న ఆ పటం తీసుకు పోయి ఆ ముసలిదంపతుల కిచ్చి ఇక దాన్ని ఎవరూ ఎత్తుకుపోరని ధైర్యం చెప్పాడు. ఆ తరవాత అతను రాము లింటికి వెళ్ళి, రాములు తండ్రితో, "మీ వాడికి చిత్రకళలో మంచి అభిరుచి ఉన్నది. వాణ్ణి నా వెంట పంపండి. రాజు గారి చిత్రకళాశాలలో చేర్పించి చిత్రకళ నేర్పిస్తాను. మంచి చిత్రకారు డవుతాడు," అని చెప్పి, అయనను ఒప్పించాడు.

భూత మూర్ఖుడు

ఒక గ్రామంలో ఒక వడ్రంగి యువకుడుండేవాడు. వాడి పేరు గణపతి. వాడికి కొద్దిగా చదువున్నది, కాని అన్ని దాదాపు ఏమీలేదు. అయితే కష్టపడి వృత్తి చేసుకుంటూ తన పాట్లా, తన ముసలి తల్లి పాట్లా పోసుకుంటూ కాలక్షేపం చేసేవాడు.

ఇలా ఉండగా ఒకసారి వాడి దాయాది ఒకడు పిల్లలు లేకుండా చనిపోవటంతో గణపతికి ఆ దాయాది అన్ని కలిసివచ్చింది. ఇకమీద కాను కష్టపడి రోజల్లా వడ్రంగం చేసి ఒళ్ళు హూనం చేసుకో నవసరం లేదని వాడికి తోచింది. అందుచేత వాడు తన తల్లితో, "అమ్మా, ఇంతకాలమూ మనం సుఖంగా బతకటం అంటే ఏమిటో ఎరగం. ఇప్పుడు డబ్బున్నది గనక మంచి ఇల్లు కొనుక్కుని మంచి బట్టలు కట్టుకుని, మంచి భోజనం తింటూ సుఖంగా కాలం వెళ్ళబుచ్చుదాం," అన్నాడు.

గణపతికి వేపకాయంత వెరి ఉన్నదని తల్లికి తెలుసు. అందుకని ఆమె, "నాలుగు డబ్బులు చేరాయని నిశ్చయించి వృత్తి ఎందుకు మానుకుంటావురా, బాబూ? డబ్బుంటే ఎప్పటికైనా అవసరానికి పనికి రాకపోతుందా? కావల్సి ఇల్లుకొను. ఇంకా అన్ని పాస్తులు సంపాదించు. అంతేగాని చేస్తున్న పని మానుకోకు," అన్నది.

తల్లి మాట్లాడకారం గణపతి ఒక ఇల్లు కొన్నాడు. వృత్తి పూర్తిగా మానకుండా కొద్ది గంటలు మాత్రమే పని చేసి, మిగతా కాలాన్ని పుస్తకాలు చదవటానికి వినియోగించుకుంటూ మనుకున్నాడు. తనకు చదువు వచ్చి కూడా ఏ జన్నానా ఒక్క పుస్తకం కూడా చదవక పోవటం తలుచుకుంటే వాడికి బాధ కలిగింది.

ఈ లోటు తీరగలందులకు గణపతి ఊళ్ళో ఉండే అయ్యవారి దగ్గరికిపోయి,

తాను చదువుకునేటందుకు వుస్తకం ఒకటి ఏదన్నా ఇయ్యమని అడిగాడు. అయ్యవారు వాడికి ఏక్రమార్కుడి కథల వుస్తకం ఇచ్చాడు. దాన్ని పూర్తి చేసినదాకా గణపతి మరే పని చెయ్యలేదు; ఒకసారి చదివేకాక రెండోసారి, మూడోసారి చదివాడు. చదివిన కొద్దీ ఆ కథలు అద్భుతంగా ఉన్నాయి.

ఏక్రమార్కుడి కథలు చదివాక గణపతికి ఒక కుతూహలం పుట్టుకొచ్చింది: తాను కూడా ఏక్రమార్కుడిలాగే భూత వేతాళాలతో స్నేహం కడితే ఎంత బాగుంటుంది! మామూలుగా అందరూ భూతాల పేరు చెబితే భయపడతారు. అది పిరికి తనం. స్నేహం చేస్తే భూతాల వల్ల ఎన్ని లాభాలైనా ఉన్నాయి. కనక, గణపతి ఎలాగైనా భూతాల పరిచయం సంపాదించాలని నిశ్చయించుకున్నారు.

అయితే అది ఎలా సాధ్యం? దయ్యాలన్నాయని అందరూ ఒప్పుకుంటారు. కాని గణపతి తన జన్మలో ఎన్నడూ ఒక్క బక్క దయ్యాన్ని కూడా చూడలేదు. "నువ్వేమైనా దయ్యాన్ని ఎప్పుడైనా చూశావా?" అని వాడు ఎరిగినవాళ్ళ నెందరినో అడిగి చూశాడు. ఒక్కరైనా తాము దయ్యాన్ని చూసినట్టు చెప్పలేదు.

గణపతి ఉండే ఊళ్ళోనే ఒక టక్కరి వెధవ వుండేవాడు. అన్ని కలిసి వచ్చి నప్పటి నుంచి, గణపతి డబ్బులనంచి ఒకటి రొండిన తియ్యకుండా పెట్టుకుని తిరుగుతూ ఉండటం వాడు గమనించి, ఆ నంచి పైస కన్నువేశాడు. గణపతికి దయ్యాల గురించి తెలుసుకోవాలన్న ఆసక్తి పట్టుకున్నట్టు తెలియగానే ఆ టక్కరికి ఒక యుక్తి తట్టింది.

ఒకనాడు గణపతి విధి వెంట పోతుంటే ఆ టక్కరి ఎదురుపడి, "ఏం, అన్నా? నువ్వు దయ్యాలను చూశావంటున్నారే, నిజమేనా?" అని అడిగాడు.

పించి, "నువ్వు భూతానివా, ప్రేతానివా, పికాచానివా? బేతాళానివా?" అని అడిగాడు.

ఆ ఆకారం మాట్లాడలేదు.

గణపతి దయ్యాన్ని మరింత సమీపించి, "నేను నీతో స్నేహం చెయ్యటానికి వచ్చాను. పలకవేం?" అన్నాడు.

టక్కరివాడే పైనుంచి కిందికి తెల్ల దుప్పటి కప్పకుని గోరీల మధ్య గణపతి కోసం నిలబడ్డాడు. గణపతి తనని సమీపించగానే వాడు తన మీద ఉన్న దుప్పటి గణపతి మీద కప్పి, గణపతి మొలలో ఉన్న డబ్బులనంచి గుంజుకుని, గణపతిని ఒక్క తోపు తోసి, చల్లగా జారుకున్నాడు.

గణపతి తన డబ్బుల నంచి పోయినందుకు ఏమాత్రమూ విచారించక, దయ్యాన్ని చూసిన ఆనందంలో ఇంటికి తిరిగి వచ్చి, మర్నాడుదయం తల్లితో, "రాత్రి నాకు దయ్యం కనిపించిందమ్మా. ఇదుగో దాని బట్ట దాన్ని ఏమార్చి తెచ్చేశాను. అయితే ఆ గొడవలో నా డబ్బుల నంచి పారేసు కున్నాను—పోతే పోయిందిలే," అంటూ జరిగిన సంగతంతా చెప్పాడు.

వాస్తవంగా జరిగిన దేమిటో గణపతి తల్లి గ్రహించింది. వాడు చూసినది దయ్యం కాదని చెబితే వాడికి మనసు నొచ్చుకుందని,

"దయ్యాలు కనిపిస్తే ఇక లేనిదేమిటి?" అన్నాడు గణపతి దిగులుగా.

"నీకు చూడాలని ఉంటే దయ్యాలకేం కొదవ? అర్ధరాత్రి శ్మశానం కేసి వెళ్ళావంటే దయ్యాలు కొల్లలు కొల్లలు!" అన్నాడు టక్కరి.

"నా కా సంగతి తట్టలేదు సుమా!" అన్నాడు గణపతి, ప్రాణం లేచివచ్చినట్లు.

ఆ రాత్రే వాడు తల్లికి తెలియకుండా ఇల్లు విడిచి శ్మశానం చేరుకున్నాడు. అక్కడ గోరీల మధ్యగా ఏదో తెల్లటి ఆకారం కనిపించింది. "అమ్మయ్య, అది దయ్యమే!" అనుకుని వాడు దాన్ని సమీ

"పిచ్చివాడా, దయ్యం కనిపించి మంచిగా మాట్లాడకపోతే, దాని బట్ట లెత్తుకొస్తారా? తడిపెడి నాలుగిచ్చుకోవాలి గాని!" అన్నది.

అది నిజమే ననుకున్నాడు గణపతి. దయ్యం తనతో స్నేహంగా ఉండనప్పుడు బలంతోనైనా లొంగదీసుకోవాలి! అందుకని వాడు మర్నాడు రాత్రి కూడా శ్మశానానికి వెళ్ళాడు. ఆ రాత్రి మబ్బులువట్టి మరీ చీకటిగా ఉన్నది. అకటిక చీకటిలో వాడి కొక దయ్యం నిటారుగా నిలబడి ఉన్నట్టు కనబడింది. గణపతి దాన్ని సమీపించి పలకరించాడు. కాని దయ్యం పలకలేదు. తల్లి చెప్పినట్టు, వాడు రెండు విడికిళ్ళూ

బిగబట్టి దయ్యాన్ని చావబాడాడు. దయ్యం చలించలేదు గాని, వాడి చేతులు రెండూ పగిలి, రక్తం కారసాగింది. వాడు దయ్యం అనుకున్నది ఒక సమాధిరాయి.

గణపతి మర్నాడు తన తల్లికి, వాచి పోయిన తన చేతులు చూపి, అమె చెప్పిన సలహా పాఠంపెట్టాడు.

"పిచ్చివాడా, నువ్వు దయ్యాలను వెతుక్కుంటూ పోవటంచేత వాటికి అలుసైపోయావు. దయ్యాలను చూడాలంటే శ్మశానానికే వెళ్ళాలా? నీ స్నేహం కోరే దయ్యం వెతుక్కుంటూ ఇంటికి రాదుట్రా? నువెక్కడిక వెళ్ళుకు! ఇంట్లానే పడుకో. ఒకవేళ

నీ కోసం దయ్యంగాని ఇంటికి వచ్చినా బెట్టు చెయ్యి. మునుగుతన్ని పడుకో. ఒకంతట జవాబియ్యకు. దాన్ని నీ కాళ్ళా వేళ్ళా పడనీ," అన్నది గణపతి తల్లి.

ఈ సలహా కూడా బాగానే ఉన్నదను కున్నాడు గణపతి. తన కోసం దయ్యంవస్తే తల్లికి నిద్రాభంగం అవుతుందని, వాదారాత్రి ముందు పసారాలో మంచం వేసుకుని పడు కున్నాడు. పడుకున్నాడేగాని వాడికి కన్ను మూతపడలేదు. ఎంతకీ దయ్యం రాదు.

రాత్రి మూడేబామున గణపతికి కాస్త కునుకు వట్టింది. ఆ సమయంలోనే గణ పతి ఇంటికి ఎలాగో నిప్పంటుకున్నది. గణపతి ఇంటి ఛాయగున ఉన్న కమ్మరి ఆ సంగతి గమనించి చప్పున గణపతి ఇంటికి పరిగెత్తి, "గణపతి, గణపతి," అని నిద్ర లేపాడు.

గణపతి నిద్రమత్తులో కళ్ళు సగం తెరిచి చూసి కమ్మరిని గుర్తించలేక, తన కోసం

వెతుక్కుంటూ దయ్యం రానే వచ్చిందను కుని, నిద్రపోతున్నట్టు నటించాడు.

"ఒక చెంప కొంప కాలిపోతుంటే నిద్ర పోతావేమయ్యా!" అన్నాడు కమ్మరి.

"ఈ పప్పులు మన దగ్గర ఉడకవు," అనుకుని గణపతి గురక పెట్టసాగాడు.

"సరే నీయిష్టం, కొంపతోపాటు నువ్వు కాలిపోదలిస్తే నేనేం చేసేది?" అంటూ కమ్మరి అవతలికి వెళ్ళాడు.

ఇంతలో తల్లి, "ఒరే, గణపతి, ఇల్లంటు కున్నదిరా! లేవరా!" అని కేకలు పెట్టింది. గణపతి లేచి చూసే సరికి, ఇల్లు సగానికి పైగా తగలబడి పోనే పోయింది.

డబ్బుల సంచితో బాటు కొనుక్కున్న కొంప కూడా పోవటంతో, గణపతి తిరిగి ఎప్పటి స్థితికి వచ్చాడు. ఆ స్థలంలోనే వాడెక చిన్న గుడిసె వేసుకుని, తిరిగి కష్ట పడి పడ్రంగం పని చేస్తూ తల్లి పాట్లా, తన పాట్లా నింపుకోసాగాడు.

కృష్ణావతారం

మేరుపర్వతం మీద జరిగిన దేవసభ నుంచి బయలుదేరిన నారదుడు తిన్నగా మధురా నగరానికి వెళ్లాడు. ఆయన కంసుడి మందిర ద్వారాన్ని చేరేసరికి, ప్రతిహరులు వచ్చి ఆయనను లోపలికి తీసుకు వెళ్లారు. నారదుడికి కంసు డెదురుపచ్చి, ఎంతో వినయంతో అర్ఘ్యపాద్యాదులిచ్చి, పూజించి, తృప్తి కలిగించాడు.

అప్పుడు నారదుడు కంసుడి కేసి చూస్తూ, అందరూ వింటూండగా, "నాయనా, నేను శీర్షయాత్రలు చేసుకుంటూ, అలా మేరుపర్వతం కేసి వెళ్లాను. అక్కడ బ్రహ్మ మొదలైన దేవతలంతా పెద్ద సభ చేసి ఉన్నారు. ఏదో పెద్ద చర్చ జరుగు తున్న దని గ్రహించి నే నక్కడ కాస్తేపు విలి

చాను. ఏం చెప్పమన్నావు? వాళ్లందరూ చేరి, నిన్ను చంపడానికి పెద్ద పథకం ఆలో చిస్తున్నారు. మీ పెత్తండ్రి కూతురు దేవకి దేవి ఉంది, చూశావా? ఆవిడకు కలిగే ఎనిమిదో బిడ్డ నీకు మృత్యువు కలిగిస్తుం దట. దేవతల కందరికీ రక్షకు డైనవాడే అందుకు గాను అవతార మెత్తుతున్నాడట! కనక, నాయనా, నీ ప్రాణానికి హని కలగ కుండా తగిన ఏర్పాటులు చేసుకో. ధర్మ మార్గం తప్పకుండా సుఖంగా జీవించు. నీ మేలు కోరినవాణ్ణి గనక ఈ ముక్క నీ చెవిని వేసి పాదామని వచ్చాను," అని తన దారిన తాను వెళ్లిపోయాడు.

తరవాత కంసుడు తన భృత్యులను చూసి చిన్న నవ్వు నవ్వి, "తెలివిగల

వాడని ఈ నారదు డంటే చాలా స్నేహ భావంతో ఉంటూ వచ్చాను. కాని నా బోటి సత్వవంతుణ్ణి ఇలా భయపెడతాడా? నేను బ్రహ్మను గాని, మరే దేవతలను గాని లక్ష్య పెడతానా? నాకే కొపం వచ్చిందంటే ఒక్క విడికిటి పోటు తో దిక్కులనూ, దిక్పాలకులనూ అణగార్చగలను! కొండ లన్నీ అవిసినా, సముద్రాలన్నీ ఇంకినా నేను చలించేవాణ్ణి కాను! అది అలా ఉంచండి. ఈ నారదుడికి కాలూ, నేరూ క్షణం ఉరుకోవు. ప్రతి చోటికీ పోతూ, నోటికి వచ్చినదెల్లా అంటూ, ఒకరిమీదికి ఒకరిని రెచ్చగొట్టి, తంపులు పెట్టి తమాషా

చూస్తాడు. ఆయన ఎలాటివాడైతే మనకేం? యదుకులం నుంచి అపాయం ఉందని ఆయన అంటున్నాడు గనక, మన అరిష్ట కేళి ప్రలంబ దేనుక పూతన కాళీయు లాది గాగల వాళ్ళందరూ చాలా జాగరూకులై ఉండి, నా శత్రువులను నాశనం చెయ్యాలి. తల్లిగర్భాన ఉన్నవాళ్లను సైతం వదిలి పెట్టరాదు. నేనుండగా నా భృత్యులెవరూ దేనికి భయపడవలసిన పనిలేదు. అండగా నేనున్నాను గనక అందరూ స్వేచ్ఛగా సంచరించవచ్చు,” అన్నాడు.

తరవాత కంసుడు సభ చాలించి తన భవనానికి వెళ్ళి, తన ఆవులను రహస్యంగా సమావేశపరచి, “ఇవాళ నుంచి మన దేవకిదేవికి అనేక మంది పరిచారి కలను ఏర్పాటు చేసి, కాపలా ఉంచండి. వాళ్లు వసుదేవుణ్ణి కూడా ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండాలి. దేవకికి ఎప్పుడు గర్భధారణ జరిగినదీ, ఏయే నెలలు జరిగేదీ, ఎప్పుడు పురుడు వచ్చేదీ నాకు ఎప్పటి కప్పుడు తెలియజేస్తూ ఉండాలి. వినుగూ విరామమూ లేకుండా అహోరాత్రాలు కాపలా సాగాలి. దీనికంతకూ కారణమేమిటో ఎవ్వరికీ తెలియకూడదు,” అని వారిని హెచ్చరించాడు.

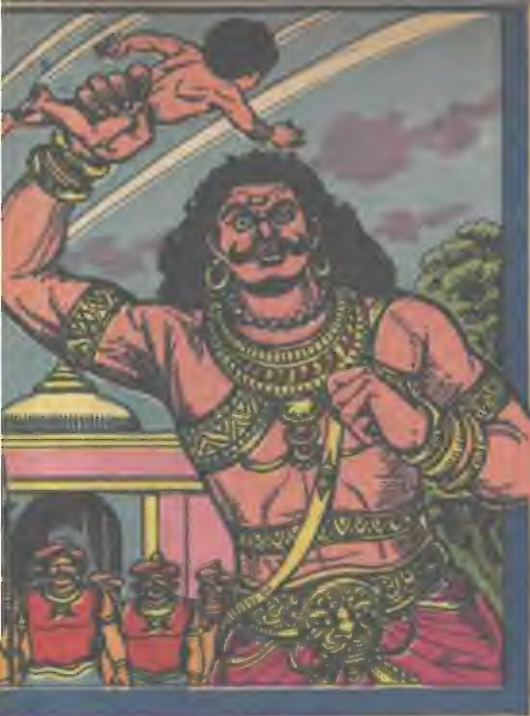
ఈ లోపల నారదుడు మధురానగరం నుంచి విష్ణుమూర్తి వద్దకు వెళ్ళి, తాను ఏ విధంగా కంసుడి మనసులో విషబీజం నాటినదీ, దాని ఫలితంగా కంసుడు తల పెట్టిన నీచకార్యాలూ తెలిపాడు.

నారదుడు వెళ్ళినాక విష్ణుమూర్తి, కంసుడి జాగ్రత్తలన్నీ తప్పించుకుని తాను అవతరించే ఉపాయాలలో చివరివనిగాడు. ఆయనకు ఒక పాత వృత్తాంతం జ్ఞాపకం వచ్చింది. అదే మిటంటే — పాతాళంలో కాలనేమి కొడుకులు ఆరుగురుండే వారు. వారు చావు లేకుండా బ్రహ్మ నుంచి వరాలుపొందాలని తపస్సు ప్రారంభించారు. ఆ సమయంలో

మూడు లోకాలకూ తానే అధిపత్యం వహించి ఉన్న హిరణ్యకశిపుడు, ఈ సంగతి తెలిసి, “కులశ్రేష్టుణ్ణి నేనుండగా మరొకరి నుంచి వరాలు పొందాలని ఆశిస్తారా? మిమ్మల్ని కని పెంచిన తండ్రితే తనే చావండి,” అని శపించాడు.

ఈ సంగతి స్మరణకు రాగానే విష్ణువు యోగమాయను పిలిచి, “నీ పల్ల ఒక పని కావలసి ఉన్నది. పద్మర్పులనేవాళ్లు, కాలనేమి కొడుకులు ఆరుగురున్నారు. వాళ్ళను ఒక్కొక్కణ్ణి తీసుకుపోయి దేవకిగర్భంలో ప్రవేశ పెట్టు. వాళ్లు పుట్టిన వెంటనే కంసుడు చంపేస్తాడు. దేవకి కలిగే విడవ

గర్భాన్ని రోహిణికి మార్చు. దేవకికి ఏడవ సారి కంసుడి భయంచేత గర్భస్రావ మయిందని అందరూ అనుకుంటారు. అబద్ధ నాకు అన్నగా రోహిణి గర్భాన జనిస్తాడు. తరవాత దేవకిదేవి అష్టమగర్భంలో నేను ప్రవేశించేటప్పుడే, నువ్వు కంసుడి గోవులకు పాలకుడైన నందుడి భార్య యశోద గర్భంలో ప్రవేశించు. మన మిద్దరమూ అర్ధరాత్రి వేళ జననం పొంది స్థానాలు మారుదాం. అటు తరవాత కంసుడు నిన్ను రాతి కేసి కొట్టి చంప యత్నించినప్పుడు ఆకాశానికి ఎగిరిపో. అటు తరవాత ఇంద్రుడు నీ కెదురు వచ్చి, తీసుకు పోయి, నిన్ను అది

శక్తిగా అభిషేకిస్తాడు. నీలమేఘచ్ఛాయా, విండు చంద్రుడులాంటి ముఖమూ, ఎనిమిది చేతులలో శార్ఙ్గమూ, చక్రమూ, గదా, ఖడ్గమూ, వద్దమూ, మధుకలశమూ, మునలమూ, శూలమూ ధరించి, దివ్యా భరణ భూషితవై, నీలంరంగు గల పట్టు చీర ధరించి, నమస్త దేవతల చేతా పూజింప బడతావు,” అన్నాడు.

యోగమాయ సరే నన్నది. అమె మహిమచేత దేవకిదేవి షడ్గర్భులను, ఒకరి తరవాత ఒకరుగా, తన గర్భాన ధరిస్తూ వచ్చింది. అమెకు ప్రసవకాలం సమీపించి నప్పుడల్లా కంసుడి మనుషులు వెళ్ళి కంసుడితో ఆ సంగతి చెప్పేవాళ్ళు. కంసుడు వచ్చి, పుట్టిన బిడ్డను పుట్టినట్టే తీసుకు పోయి, దాని కాళ్ళు పట్టుకుని రాతి మీద కొట్టి, మహదారుణంగా చంపేసేవాడు.

దేవకిదేవి ఏడవసారి గర్భిణిగా ఉండగా యోగమాయ ఆ గర్భాన్ని తీసుకుపోయి, గోకులంలో ఉన్న రోహిణి గర్భాన ప్రవేశ పెట్టింది. రోహిణికి నెలలు నిండి, పూర్ణ చంద్రుడితో సమానమైన పుత్రుడు కలి గాడు. గర్భనంకర్షణం చేత పుట్టిన కారణాన ఇతను నంకర్షణు డయ్యాడు. ఇతనే బలరాముడు.

బలరాముడు పుట్టిన అనంతరం దేవకి ఎనిమిదోసారి గర్భం ధరించింది. అందులో విష్ణుమూర్తి అంశ ప్రవేశించింది. ఆ నాడే గోకులంలో నందుడి భార్య యశోద కూడా గర్భం దాల్చింది.

తొమ్మిది మాసాలు గడిచి, పదోమాసం ప్రవేశించింది. శ్రావణమాసంలో, కృష్ణ పక్షంలో, అష్టమినాటి అర్ధరాత్రి, అయిదు గ్రహాలు ఉచ్చలో ఉండగా విష్ణువు అంశన కృష్ణుడు దేవకిగర్భాన జననం పొందాడు. ఆ క్షణంలో దేవకి వసుదేవుడూ తప్ప ఇతరు లెవరూ మేలుకుని లేరు. కావలి వాళ్ళు గాథనిద్రలో మునిగి, శవాలలాగా పడి ఉన్నారు.

తనకు కొడుకు కలిగాడన్న భావం ఎలాగో మనస్సులో కలిగి వసుదేవుడు దేవకి ఉన్న చోటికి ఆ అపరాత్రివేళ గబగబా వచ్చాడు. అక్కడ చంద్రోదయమైనట్టుగా ఉన్నది. పుట్టిన బిడ్డ, దట్టమైన వెంట్రుకలూ, మేఘ పర్ణమూ కలిగి, ఒంటిన ఎక్కడా ఒక్క మరకగాని, మాల్వ్యం గాని లేకుండా, కళ్ళు విచ్చి చుట్టారా పరికించి చూస్తూ అద్భుతంగా కనిపించాడు.

"దుర్మార్గుడైన కంసుడు ఈ శిశువుకు హని చేస్తే ఎలా చూడగలను? ఇప్పుడే

పిణ్ణి తీసుకుపోయి ఎక్కడైనా దాస్తాను," అనుకున్నాడు వసుదేవుడు తన మనస్సులో.

దేవకి ఆ బిడ్డను ప్రసవవేదన లేకుండా కన్నది. అయితే ఇక చేయవలసిందేమిటో ఆమెకు తోచలేదు. వసుదేవుడు తనకు కలిగిన ఆలోచన దేవకికి చెప్పి, ఆమె తొడ మీద ఉన్న బిడ్డను తన చేతులలోకి తీసుకుని, చప్పన అంతఃపురం దాటివచ్చి, తిన్నగా నందుడి ఇంటికి వెళ్ళాడు. అక్కడ యశోద అంతకుముందే అడవిల్లను కని ఒళ్ళు తెలియని నిద్రలో ఉన్నది. వసుదేవుడామె పక్కన తన కొడుకును పడుకోబెట్టి, ఆమె కన్న అడవిల్లను ఎత్తుకుని తన

వేర నే లేదు. తుచ్చమైన మనుష్యు
యత్నంతో బ్రహ్మలిఖితాన్ని మార్చటం
సాధ్యమా? మనం నిమిత్త మాత్రులమే
గాని, అసలు చంపేదీ, పోషించేదీ కాల
పురుషుడు. అందుచేత నీ దుఃఖాన్ని విడిచి
పెట్టు, నీ కాళ్ళూ, చేతులూ పట్టుకుని వేడు
కుంటున్నాను," అన్నాడు.

దేవకిదేవి ఏడుస్తూ, "నా కి శోకం రాసి
పెట్టి ఉండగా నువు మాత్రం ఏం చెయ్య
గలవులే, అన్నా!" అని కంసుణ్ణి ఓదార్చి
వంపేసింది.

తెల్లవార కుండా నేవనుదేవుడు సంద
గేవుడి ఇంటికి వెళ్ళాడు. నందుడు కొడుకు
పుట్టిన సంబరంలో ఉన్నాడు. అతన్ని చూసి
వనుదేవుడు, "అహ, ఎంత చక్కని కొడు
కును కన్నావయ్యా! అదృష్టవంతుడివి.
నీ కొడుకుతో సహా మీ స్వస్థానమైన గోకు
లానికి వెళ్ళు. అక్కడ నా భార్య రోహిణికి
పుట్టినవాడున్నాడు. వాణ్ణి నీ పెద్ద కొడుకు

గానూ, వీణ్ణి నీ రెండో కొడుకుగానూ చూసు
కుంటూ పెంచు. ఆ అడవి ప్రాంతంలో
వీళ్ళను జాగ్రత్తగా, ఏమరుపాటు లేకుండా
పెంచు నుమా. పాపిష్టివాడు కంసుడు
దేవకి కన్న పిల్లలందరినీ పొట్టన పెట్టు
కున్నాడు. రోహిణి కన్న ఆ నలుసే దక్కింది.
వాణ్ణి పెంచేభారం నీదే. కంసుడు పిల్లల్ని
చంపమని నియోగించిన పూతనకు పసి
పిల్లల కొసం వెతకటమే పని. తెల్లవారక
ముందే బయలుదేరి వెళ్ళి మందను చేరు.
నువ్వీ సగరానికి కప్పం కట్టటానికిగదా
వచ్చావు? ఆ పని కూడా తీరి పోయింది
గనక మరి ఆలస్యం చెయ్యకుండా
ప్రయాణంకా," అన్నాడు.

వనుదేవుడిలా అనగానే నందుడు పురిటి
పావణ్ణి తొట్టెలో పెట్టి మోయించుతూ,
తన భార్యతో సహా, పొట్టి ఎద్దులు కట్టిన
బండి మీద ఎక్కి వేగంగా మందలుండే
చోటికి చేరుకున్నాడు.

అరణ్యపురాణం

5

మౌగ్గీ ఒకేపరుగున అరణ్యం దాటి, సాయంకాలంనందే చీకట్లు కమ్ముకుంటూ దగ్గ గుహకు చేరుకుని, లోయలోకి చూశాడు. పిల్లతోడేళ్ళు వేట కోసం బయటికి వెళ్ళారు.

గుహలోపల ఎక్కడో పని చూసుకుంటున్న తోడేలమ్మ మౌగ్గీ ఊపిరి చప్పడు విని, తన కప్పాయి నేదో వేధిస్తున్నదని గ్రహించి, "ఏమిటది, నాన్నా?" అన్నది.

"ఏవో గబ్బిలాలు షేర్ఖాన్ గురించి వదురుతున్నాయి. ఈ రాత్రి వేటకు పాలాల మధ్యకు పోతున్నాను," అంటూ మౌగ్గీ కొండ దిగువకు లంఘించి పరిగెత్తి, దిగువన లోయలో ఉండే వాగును చేరి, అంతలో మంద వేటాడే ధ్వనులు వినిపించే సరికి నిలిచిపోయాడు. దుప్పిరంకె వినపడింది. అది తప్పించుకోలేని ఇరుకులో పడినట్టుగా

ముక్కింది. యువకతోడేళ్ళ కేకలు విని పించాయి. "అకేలా! అకేలా! అకేలా తన బలం చూపుతాడు. నాయకుడికి దారి తొలగండి! దూకు, అకేలా!"

అకేలా దూకి దుప్పిని పట్టుకోలేకపోయి నట్టు స్పష్టమైంది. అకేలా పళ్ళు కరుచుకున్న చప్పడయింది. దుప్పి ముంగాళ్ళతో గట్టిగా ఒక్కతన్ను తన్నేసరికి అకేలా అర్తనాదం చేశాడు.

మౌగ్గీ ఇంకేమీ వినదలచక ముందుకు పరుగుతీశాడు. మంద చేసే కోలాహలం అంతకంతకూ అస్పష్టమైపోయింది. మౌగ్గీ పాలాల మధ్య ఉండే గుడిసేల దగ్గిరికి చేరుకున్నాడు. వాడు ఒక టిటికి సమీపంలో ఉన్న గడ్డికుప్పలో దూరి, "బాఘీర నిజం చెప్పాడు. నాకూ, అకేలాకూ రేపు ఒకే రకమైన రోజు," అనుకున్నాడు.

అట్ట చివరి తొమ్మిది

అతను లేచి త్వరలోనే చేతి మధ్య ఉండే గ్రామాలను చేరాడు, అయితే అక్కడ ఆగలేదు. ఎందుచేతనంటే అవి అరణ్యానికి సమీపంలోనే ఉన్నాయి; తనకు అరణ్యంలో కనీసం ఒక ప్రబల శత్రువున్నాడు. అతను లోయ కుండా పోయే ఎగుడుదారి వెంట అలుపులేని పరుగున దాదాపు ఇరవై మైళ్ళు వెళ్ళి తనకు అపరిచితమైన ప్రాంతం చేరుకున్నాడు.

అక్కడితో లోయ ముగిసి, వికాలమైన మైదానం వచ్చింది. దానిమీద అంతటా చిన్న చిన్న గుట్టలూ, బీటలూ ఉన్నాయి. మైదానం ఒక చివర ఒక గ్రామం ఉన్నది.

రెండవ చివర చిట్టదవి ఉన్నది. మైదానం అంతటా అవులూ, గేదెలూ మేస్తున్నాయి. వాటిని కాసే కుర్రాళ్ళు మోగ్గిని చూస్తూనే పెద్దగా కేకలుపెట్టి, పారిపోయారు. ఊర కుక్కలు అతన్ని చూసి మొరుగుతూ, వెంటబడ్డాయి.

అకలి దహించుకు పోతూండటం చేత మోగ్గి గ్రామం కేసి నడిచాడు. గ్రామ ద్వారం దగ్గర ఒక పెద్ద ముళ్ళపాద కనిపించింది. చీకటి పడేవేళ దాన్ని ద్వారానికి ఆడ్డంపెట్టి, పగటివేళ వక్కకు తోస్తారు.

"అఁ హఁ! ఇక్కడి వాళ్ళకు కూడా అరణ్య వాసులంటే బెదురేసన్నమాట!" అనుకుంటూ మోగ్గి గ్రామ ద్వారం వద్ద కూర్చున్నాడు.

ఎవరో గ్రామం నుంచి బయటికి వచ్చారు. మోగ్గి లేచి నిలబడి, నేరు తెరిచి, తనకు అహారం కావాలని వేలితో నేటిని చూపిస్తూ సంజ్ఞ చేశాడు.

ఆ మనిషి మోగ్గి కేసి నిర్దాంతపోయి చూసి, పురోహితుణ్ణి పేరు పెట్టి గట్టిగా పిలుస్తూ, వీధి వెంట పరిగెత్తాడు.

గ్రామ పురోహితుడు చాలా ఒడ్డు, పొడుగూ మనిషి. నుదుట పసుపు పచ్చ బొట్టూ, కుంకం బొట్టూ పెట్టుకున్నాడు.

తెల్లని బట్టలు కట్టుకున్నాడు. కనీసం వంద మందిని వెంట బెట్టుకుని ఆయన గ్రామ ద్వారం చేరాడు. ఆయన వెంట ఉన్న వారిలో కొందరు మౌగ్గీ కేసి గుడ్డు పెట్టుకుని చూశారు, కొందరు మాట్లాడారు. కొందరు గట్టిగా అరిచి మాట్లాడారు.

"ఈ మనుషులకు కొంచెం కూడా మర్యాదలు తెలియవు. కొండముచ్చు లిలాగే ప్రవర్తిస్తాయి," అనుకుంటూ మౌగ్గీ, జుట్టు వెనక్కుపడేలాగా తల విదిలించి, గ్రామస్థుల కేసి కొరకొరా చూశాడు.

"భయపడటాని కేముంది? వాడి కాళ్ళ మీదా, చేతుల మీదా ఆ మచ్చలు చూడండి. తోడేళ్ళు కరిచాయి. వాడు తోడేలు మనిషి. అరణ్యం నుంచి పారిపోయి వచ్చాడు, అంతే," అన్నాడు పురోహితుడు.

ఆయన అన్నమాట నిజమే. మౌగ్గీతో అడుకునేటప్పుడు తోడేలు కూనలు ఆనుకో కుండా కాస్త గట్టిగా కరిచాయి. వాడి చేతుల మీదా, కాళ్ళ మీదా తెల్లనిమచ్చ లనేకం ఉన్నాయి. కాని మౌగ్గీ వాటిని కాట్లుగా భావించలేదు. నిజమైన కాటు ఎలా ఉండేది వాడికి తెలుసును.

"అయ్యో, అయ్యో! పాపం, వాణ్ణి తోడేళ్ళు కరిచాయా? చూడటానికి చక్కగా

ఉన్నాడు. నీ కొడుకుని పులి పట్టుకు పోయింది - చూడు, మేస్సువా? అచ్చు అలాగే ఉన్నాడు," అన్నారు ఇద్దరు ముగ్గురు స్త్రీలు.

చేతులకూ కాళ్ళకూ బరువైన రాగి కడి యాలు తొడిగిన ఒక స్త్రీ, "ఏదీ, చూడనీ," అంటూ ముందుకు వచ్చి, కళ్ళకు చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకుని మౌగ్గీని పరీకించి చూసి, "వాడు కాదులే. ఇంకా బక్కగా ఉన్నాడు, కాని అంకా అదే పోలిక," అన్నది.

పురోహితుడు తెలివిగల పిండం. మేస్సువా మొగుడు గ్రామానికి పెద్ద పావు కారు. అందుచేత పురోహితుడు కిణం సేపు

అకాశాని కేసి చూసి, "అరణ్యం పుచ్చు కున్నది అరణ్యమే తిరిగి ఇచ్చేసింది. అబ్బాయిని తీసుకో చెల్లెమ్మా, అందరి భవిష్యత్తు ఎరిగిన పురోహితుడి మాట మరిచేవు," అన్నాడు.

ఇదంతా చూస్తూంటే మంద చేసే పరీక్ష గుర్తు కొచ్చింది మౌగ్గీకి. కాని తాను మనిషి అయినప్పడు మనిషి లాగా తయారుకాక తప్పేది లేదు.

జనం దారి ఇచ్చిన మీదట ఆ స్త్రీ మౌగ్గీని తన యింటికి తీసుకుపోయింది. అక్కడ ఒక ఎర్రలక్క పూసిన మంచమూ, అరడబను రాగి వంటపాత్రలూ, ఒక గూట్లో దేవుడి విగ్రహమూ, ధాన్యం పోసు కోవటానికి ఒక పెద్ద బానా, గోడ మీద ఒక పెద్ద అద్దమూ ఉన్నాయి.

ఆవిడ వాడికి తాగటానికి చాలా పాలూ, రొట్టె ఇచ్చింది, వాడి నెత్తి మీద చెయ్యి ఆనించి, వాడి కళ్ళలోకి చూసింది. పులి

అరణ్యంలోకి ఈడ్చుకు పోయిన తన కొడుకే ఒకవేళ తిరిగి వచ్చాడేమో!

"నత్తూ! ఓరి నత్తూ!" అని ఆమె వాణ్ణి పేరు పెట్టి పిలిచింది.

మౌగ్గీ ఆ పేరు ఎరిగినట్టు కనబడలేదు.

"నీ కావేళ కొత్తచెప్పలు కొన్నానె, జ్ఞాపకం ఉందిరా?" అంటూ ఆమె వాడి పాదాలు ముట్టుకున్నది. అవి ఇంచుమించు గిట్టలంత గట్టిగా ఉన్నాయి.

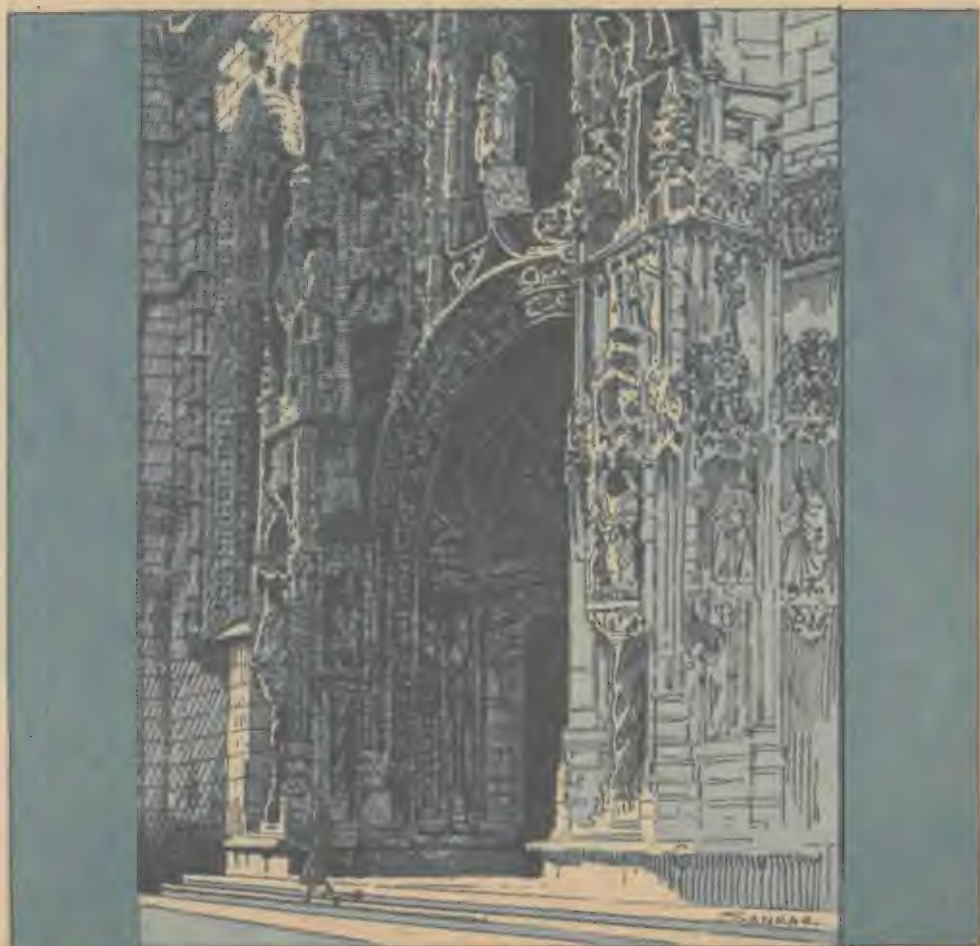
"ఇవి చెప్పలు తొడిగిన కాళ్ళు కావు. నువ్వు నత్తూవు కావు. కాని నువ్వొక నా కొడుకువే," అన్న దామె.

మౌగ్గీ అదివర కెన్నడూ చూరుకింద ఉండినవాడు కాదు. వాడికి ఇంట్లో ఉండటం అదేలా గున్నది. వాడు ఇంటి కప్పు కేసి చూసి, తాను పారిపోవాలంటే ఆ కప్పును ఛేదించటం తనకు అవలీల అని తెలుసుకున్నాడు. కిటికీలకు కూడా గదియలు లేవు. —(ఇంకావుంది)

59. జెరోనిమోస్ మతం

లిస్బన్ (పోర్చుగల్ రాజధాని) లోని ఈ మతం ఉండినచోట ఒక చిన్న ప్రార్థనా మందిరం ఉండేది. వాస్కోడగామా ఇండియాకు సముద్రమార్గం వెతుకుతూ బయలుదేర బోయేముందు అందులో ప్రార్థనలు చేశాడు. అతని ప్రయాణం విజయవంతమైనందుకు కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా పోర్చుగల్ రాజు ఈ మఠాన్ని నిర్మించాడు. వాస్కోడగామా ఛౌథికకాయం ఇక్కడే సమాధి అయింది.

బహుమతి
పొందిన బాకల్

ఒకటిన్నె కడుపుంతరూపు

పంపినవారు :
డి. అన్నపూర్ణ, మహబూబాబాద్

అపారమైన
పొందిన వ్యాఖ్య

మహాపుష్ప కట్టలమోపు

పరిపినవారు:
వి. అన్నపూర్ణ, మహిమబాబాద్

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1966 డిసెంబర్ నెల సంచికలో ప్రకటించబడును.

- * పై ఫోటోలకు సరియిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)
- * అక్టోబర్ నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరి వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

- * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.
- * వ్యాఖ్యలు రెండూ పోర్టుకార్డు పైన వ్రాసి, ఈ ఆర్డ్రనుకు వంపాలి.-చందమామ పోటీ వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

అక్టోబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : ఒడలెల్ల కడువంతరూపు

రెండవ ఫోటో : మూపుపై కప్పాలమోపు

సంపినవారు : బి. అన్నపూర్ణ,

ఓర్వోస్టికో, మహబూబాబాద్ (పరంగల్ జిల్లా)

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా సంపబడుతుంది.

కొత్తది! చారలు గల టూత్ పేస్టు!

సిగ్నల్

క్రిమినోథిక ఎజ్జు చారలు గలది
మీ నోరంతటినీ శుభ్రంగా వుంచుతుంది!

❶ మీ పిల్లలకు శుభ్రపరుస్తుంది ❷ మీ వాటి టూత్ పేస్టు తాజాగా వుంచుతుంది

* ఎజ్జుచారల్లో హెచ్చార్లొరొపిన్ వున్నది

క్రిమినోథిక ఎజ్జుచారలుగల సిగ్నల్ టూత్ పేస్టు మీ నోరంతటినీ శుభ్రంగా వుంచుతుంది! ఎజ్జుచారలుంటే హెచ్చార్లొరొపిన్ గలది. సిగ్నల్ మీ పళ్లను తుద్రువకుతుంది కాగా.....చారంలోని హెచ్చార్లొరొపిన్ మీ నోరంతటినీ తాజాగా వుంచుతుంది. మురిసిపోతే చచ్చిపోతుంది నోరే

దురంభమును కలిగించే క్రిమిలను తక్షణం నిర్మూలించే సురక్షిత పదార్థం, ఆక్సీజ్జునాసి, సిగ్నల్ మీ నోరంతటినీ పరిశుభ్రంగా వుంచుతుంది. సిగ్నల్ యందులో ఎజ్జు చారలు, బుడగల సురక్షిత తాజా చేర్పులమెటువంటివి లేవు, తుటుంటుమో అందరికీ ప్రేమ. నేడే సిగ్నల్ టూత్ పేస్టును కొనుగోండి.

...సిగ్నల్ మీ పళ్లను మరియు నోటి శుభ్రపరుస్తుంది

హిందూస్థాన్ రిఫైన్ టుబాక్స్ యొక్క ఎజ్జుచారల ఉత్పత్తి

డొలండ్. S.G.2A-77 TL

నమ్మక పనికిబో ప్రాప్తిన్నాను, వాన్నా?

అవును, అది చెప్పండి.

చెప్పండి మీరు వాన్నా?

ఇది నా సోమ్యును నా శిష్యుని వ్యాంకి అల్ల. నేను వాన్ని పుట్టించాను కొంతమంది. సోమ్యును పంపించడానికి అనుకున్నా, నేనే చెప్పాను చెప్పాను చెప్పాను. మరొకరూకు దీన్ని అతని వ్యాంకికి పంపిస్తాను. నా వ్యాంకి నా వ్యాంకిమించి సోమ్యును తనూ చేస్తుంది. సోమ్యు చేసేదేనే చెప్పాను చెప్పాను. ఇది చాలా సురక్షితమైంది. మరొకరూకు మార్గమే మీ చెప్పిన సోమ్యును దీనికోసం. చెప్పండి అతనికి పోయినానా, నా సోమ్యు భద్రంగా ఉంటుంది. ఇది అశ్రద్ధకరంగా లేదా?

అవును, నీ వ్యాంకికి పంపావ్ నేవరల్ బ్యాంకు కదూ?

అవును. అదే నా వ్యాంకి. ఇది చాలా పురాతనమైంది. పెద్ద పెద్ద వ్యాంకిలూ అతని. మరియు దీనికి 47 ఏ కంటే ఎక్కువ ప్రాంతాలున్నాయి.

పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంక్

PR. PNM. 6634 TEL

www.pnm.com

నాకు ఒకటి ఇవ్వు!

కృష్ణా మిఠాయిలు

కె.సి.పి. లిమిటెడ్, ఉయ్యూరు & మద్రాసు

Criterion-KCP-936Te

అరిస్, అరిస్, ఏకో ప్రమాదం
అరిగిపోయింది
కాచిబిల్లు, చిర్రు.

గుడ్డేసిరిది

దిలీప్ బృందం

ప్రమాదంనుండి కాపాడారు

మీరా, ఆ బిల్డు
అరిగిపోయింది.
ప్రతిదీ!

ఆ బిల్డు కాకి
కనిపించలేదు.
వెళ్లి నా బిల్డు తీసు
కొచ్చాము.

కెళ్లి వెళ్లు
కూడాలు, చిర్రు
వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి!

కాకి నే
నవ్వడంలేదు.
మీరు వెళ్లుచు ఉండింది.

అరిస్, ఏకో బిల్డు
చూడండి.

కెళ్లి
చూడండి.
వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి
కూడాలు.

అరిస్, అరిస్.
మీ నేల నుండి.
ఆ బిల్డును
వెళ్లింది.

మీ నేల
వెళ్లిరాదు! మీ నేలను
వెళ్లిరాదు వెళ్లింది!

Vijaya

నవజ్యోతి ఫిలిమ్స్

అడవిజంతులు

ప్రేక్షకులకు

అర్జునులు

చాణక్య...యం.సాంబశివరావు-జి.వందనం

హాలోలీ

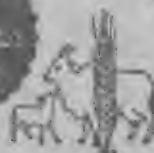
VIJAYA

మానవసేవే మాధవసేవ:

జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ
యిత అన్నారు, "భారత్ పౌర్యానికి
విశ్రాంతి తొలగేడు. మనము ఎంతటిగక
కష్టపడి చనిపోయాలి." కనుక
అయిన అల్పక శాంతి చేబట్టడానికి ఎక్కువ పనిచేసి
తానీయ పంపదక ఎక్కువ ఉన్నది చేద్దామని కోరికలము కట్టుకొందాము.

కృష్ణమర్ ౩ ప్రభుత్వము

౦౫౭-౪౩౭౭

ఇదిగో...

- కొత్త పెద్ద-సైజు నం. 1
- కొత్త ఆకర్షణీయమైన కాగితపు మూత—
- కొత్త లేత గులాబీ రంగు గల సబ్బు—
- అప్పుడే కోసిన తాజా గులాబీ సువాసన గలది—

చాలా పెద్ద-సైజు నం. 1 గోడ్రెక్ వారిది-దాదాపు ఏబిది పంపత్తు రముల సాంప్రదాయమైన పెద్ద కుటుంబ సబ్బు—మెచ్చుకోని అయి ప్తంగా ఉపయోగించే వారికి సహితం ప్రీతికరంగా తయారు చేయ బడిన-మనోహరమైన గులాబీ సువాసన గలది. వాడుకలో చాలా కాలం నిలవుంటుంది. చాలా ఎక్కువ మరుగునిస్తుంది, మీ సొమ్ముకు ఇటువంటి సబ్బులకంటే చాలా ఎక్కువ విలువ నిచ్చేది. నేడే నం. 1. విక్రయ వాడి చూడండి.

గోడ్రెజ్

నం. 1

ఎన్నుకొనుటలో
ప్రథమం,
ఖర్చు తక్కువలో
ప్రథమం

Godrej

గోడ్రెజ్

సబ్బులలో
ఉత్తమ నామము

911A-TEL

శ్రీ ఘోషసాయి ఫిలింస్...

మనసే మందిరం

కథ, స్క్రీన్ ప్లే, దర్శకత్వం

శ్రీధర్

నిర్మాత: యర్రా అప్పారావు

...శ్రీ ఫిలింస్...

AWARDS!

WON PLENTY

YET WE DON'T SAY
WE ARE THE BEST

ONLY
WE DO OUR BEST

भारत सरकार
सूचना और प्रसारण मंत्रालय
सूचना और सजावट पर राजपुर

सूचना प्रमाणपत्र

१९६८

PRASAD PROCESS PRIVATE LTD

CHANDANAM BUILDINGS MADRAS-26

